

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Πειραιά
Σχολή Τεχνολογικών Εφαρμογών
Τμήμα Δομικών Έργων

Θέμα: Η μεταβολή του θαλάσσιου μετώπου της Αθήνας από τα Ολυμπιακά έργα.
Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Σταματίνα Μαλικούτη
Πτυχιακή της: Κρεμύδα Παναγιώτα (26649)

Σεπτέμβριος 2007

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	1
1. Εισαγωγικό κεφάλαιο.....	2
1.1 Ο σχεδιασμός των Ολυμπιακών Αγώνων.....	3
1.2 Οι προβλεπόμενες επιπτώσεις από την μετά-ολυμπιακή χρήση των εγκαταστάσεων στην εξεταζόμενη περιοχή.....	5
2. Η σημερινή κατάσταση.....	8
2.1 Φαληρικός όρμος (Φάληρο- Μοσχάτο – Καλλιθέα).....	9
2.1.1 Ολυμπιακά έργα στο Φαληρικό Όρμο	12
2.1.2 Έργα υποδομής και αστικού εξοπλισμού στο θαλάσσιο μέτωπο	27
2.1.3 Προβλεπόμενα έργα στο Φαληρικό όρμο.....	33
2.2 Άλιμος.....	37
2.2.1 Έργα υποδομής στον Άλιμο.....	38
2.3 Ελληνικό.....	41
2.3.1 Ολυμπιακά έργα στο Ελληνικό.....	41
2.3.2 Το αεροδρόμιο του Ελληνικού.....	62
2.4 Γλυφάδα.....	76
2.4.1 Ολυμπιακά έργα στη Γλυφάδα.....	78
Συμπεράσματα.....	80
Βιβλιογραφία.....	86

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Στην παρούσα μελέτη εξετάζεται η αλλαγή του θαλάσσιου μετώπου της Αθήνας για την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων και τα έργα που έγιναν. Το κομμάτι της μελέτης αφορά τον Φαληρικό όρμο και συγκεκριμένα το κομμάτι από το Νέο Φάληρο μέχρι την Γλυφάδα.

Στόχος της μελέτης είναι ο εντοπισμός των στοιχείων που αφορούν στην αλλαγή της φυσιογνωμίας της πόλης και συγκεκριμένα της παράκτιας ζώνης εξαιτίας των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η εργασία χωρίζεται σε τρία κύρια κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο το εισαγωγικό αφορά στην οργάνωση των Ολυμπιακών εγκαταστάσεων για τους Αγώνες του 2004 καθώς και τις επιπτώσεις από τα έργα των Ολυμπιακών Αγώνων στο Φαληρικό Όρμο.

Στο δεύτερο κεφάλαιο έχει γίνει η καταγραφή των έργων που πραγματοποιήθηκαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και συγκεκριμένα στο θαλάσσιο μέτωπο της Αθήνας από το Φάληρο μέχρι την Γλυφάδα. Επίσης γίνεται μια μικρή ιστορική αναδρομή κάθε Δήμου ώστε να κατανοήσουμε καλύτερα τις επιπτώσεις που είχαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες στο θαλάσσιο μέτωπο..

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται λόγος για τις επιπτώσεις που έγιναν στο θαλάσσιο μέτωπο από τα έργα που φιλοξένησαν τους αγώνες.

Σ' αυτό το σημείο θα ήθελα ευχαριστήσω θερμά την υπεύθυνη μου καθηγήτρια κ. Σταματίνα Μαλικούτη για το ενδιαφέρον της και την αμέριστη συμπαράστασή της κατά την διάρκεια εκπόνησης της εργασίας. Οι συμβουλές της στάθηκαν πολύτιμες για την συγγραφή της μελέτης μιας και στην αρχή της έρευνας μου η συλλογή στοιχείων ήταν αρκετά δύσκολη. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες έγιναν πριν τρία χρόνια και οι εταιρίες που είχαν αναλάβει την διεξαγωγή των αγώνων είχαν κλείσει. Έτσι χάρη στην βιβλιογραφία που μου έδωσε η καθηγήτρια μου μπόρεσα και βρήκα στοιχεία που με βοήθησαν στην συγγραφή της μελέτης. Η έρευνα και ανεύρεση στοιχείων έγινε από το Σεπτέμβριο του 2006 μέχρι τον Αύγουστο του 2007.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τους εργαζόμενους στους Δήμους του Φαλήρου, του Μοσχάτου, της Καλλιθέας του Αλίμου, του Ελληνικού και της Γλυφάδας για τα στοιχεία που μου έδωσαν.

1. Εισαγωγικό κεφάλαιο

Η ιστορία των Ολυμπιακών αγώνων ξεκινά από την αρχαιότητα. Οι αγώνες γινόταν στην αρχαία Ολυμπία (291 φορές από το 776 π.Χ έως το 393 μ.Χ) προς τιμή του Δία με την ευκαιρία των Ολυμπίων, μια από τις τέσσερις πανελλήνιες αγωνιστικές γιορτές.

Οι πρώτοι σύγχρονοι Ολυμπιακοί αγώνες ξεκίνησαν το 1896 στην Αθήνα, έπειτα από την ιδέα του βαρόνου Πιέρ ντε Κουμπερτέν να αναβιώσει την αρχαία ολυμπιακή ιδέα. Ο ντε Κουμπερτέν συνέλαβε την ιδέα της αναβίωσης της ολυμπιακής ιδέας την εποχή που η γερμανική αρχαιολογική αποστολή πραγματοποιούσε εντυπωσιακές αποκαλύψεις στις ανασκαφές της αρχαίας Ολυμπίας.

Στις 25 Νοεμβρίου 1892 ο ντε Κουμπερτέν ανακοίνωσε στη Σορβόνη ότι οι αρχαίες Ολυμπιάδες θα επαναλαμβάνονταν με σύγχρονη οργάνωση. Στο τέλος ενός συνεδρίου στις 23 Ιουλίου 1894 που κράτησε έξι μέρες και που έλαβαν μέρος αντιπρόσωποι 15 χώρων, κηρύχτηκε επίσημα η επανάληψη των Ολυμπιακών αγώνων. Έτσι στις 24 Μαρτίου του 1896 έως στις 2 Απριλίου έγιναν οι πρώτοι Ολυμπιακοί αγώνες με συμμετοχή 285 αθλητών που αντιπροσώπευαν δεκατέσσερις χώρες. Αντίθετα με την αρχαιότητα που οι Ολυμπιάδες γινόταν με ακρίβεια κάθε τέσσερα χρόνια οι νεότερες Ολυμπιάδες δεν πραγματοποιήθηκαν τρεις φορές. Αυτό συνέβη την 6^η τη 12^η και την 13^η γιατί συνέπεσαν με τους δυο Παγκόσμιους πολέμους. Οι επόμενοι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν κανονικά με και μεγάλη επιτυχία οπού φιλοξενήθηκαν από διαφορετική πόλη όπως είχε αποφασιστεί στο συνέδριο στη Σορβόνη.

Κάθε χώρα που θα φιλοξενεί τους Ολυμπιακούς αγώνες απαιτεί οικονομικές και οργανωτικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση του αυξανόμενου αριθμού των αθλητών και των θεατών που καταφθάνουν στην κάθε χώρα που φιλοξενεί τους Ολυμπιακούς αγώνες. Στις 7 Σεπτεμβρίου 1997 στην Λωζάνη αποφασίστηκε ότι τον Αύγουστο του 2004 η Αθηνά θα είναι η χώρα που θα φιλοξενήσει τους Ολυμπιακούς αγώνες. Ύστερα από 108 χρόνια οι Ολυμπιακοί αγώνες έγιναν στην χώρα από όπου ξεκίνησαν.

1.1 Ο σχεδιασμός των Ολυμπιακών Αγώνων

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες είναι ένα από τα πιο σημαντικά γεγονότα της παγκόσμιας ζωής και δράσης. Είναι ένα γεγονός που δισεκατομμύρια ανθρώπων παρακολουθούν τους αγώνες κυρίως μέσω της σύγχρονης τεχνολογίας.

Οι πολιτικοί παράγοντες βλέπουν τους Ολυμπιακούς Αγώνες σαν μια ευκαιρία να κερδηθεί μία προβολή σε τοπικό εθνικό αλλά και διεθνές επίπεδο με σχετικά χαμηλό κόστος, εξασφαλίζει ένα καθαρό χρόνο διάγραμμα για αναπτυξιακά έργα ενώ ταυτόχρονα εξαναγκάζει για γρήγορες αποφάσεις. Ακόμα δικαιολογεί την δημιουργία δραστηριοτήτων που αφορούν τον τουρισμό.

Κάθε χώρα που θα γίνει διοργανώτρια των Ολυμπιακών Αγώνων έχει την ευκαιρία να ανασυγκροτηθεί πολεοδομικά , να έχει μια λαμπερή και διεθνή προβολή της πόλης και της χώρας. Έχει την δυνατότητα να αναδείξει υποβαθμισμένες περιοχές με αποτέλεσμα τον θετικό αντίκτυπο στη ζωή των κατοίκων.

Κατά την προετοιμασία των αγώνων οι μελέτες και τα σχέδια (σύμφωνα με το άρθρο 5 του Νόμου 2730/1999) των Ολυμπιακών Έργων, των έργων υποδομής και ανέγερσης των συναφών κτιριακών και γενικά οικοδομικών εγκαταστάσεων που καλύπτουν τις ανάγκες υποδομής στις περιοχές υποδοχής των Ολυμπιακών έργων, συντάσσονται και εκτελούνται από την «Οργανωτική Επιτροπή των Ολυμπιακών Αγώνων- Αθήνα 2004 είτε από εταιρία που μπορεί να συσταθεί ανώνυμη εταιρεία με μόνο ιδρυτή το Ελληνικό Δημόσιο, είτε από τρίτους στους οποίους έχει παραχωρηθεί κατά τις κείμενες διατάξεις η εκμετάλλευση των έργων.

Οι οικοδομικές άδειες για την κατασκευή των έργων χορηγούνται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από την υποβολή των σχετικών μελετών και σχεδίων.

Στον Φάκελο Υποψηφιότητας για την Αθήνα 2004 αναφέρει τις μεγάλες παρεμβάσεις σε χωροταξικό επίπεδο όπως στην **Παράκτια Ζώνη του Φαλήρου** και στον **Άγιο Κοσμά**.

Η Παράκτια Ζώνη του Φαλήρου δηλαδή το θαλάσσιο μέτωπο της Αθήνας αποτελεί αντικείμενο αναβάθμισης για πολλές δεκαετίες. Αν δεν υπήρχαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες ίσως να μην πραγματοποιούνταν η απομάκρυνση του Ιπποδρόμου και η διαμόρφωση της παραλιακής ζώνης. Ειδικότερα όσο αφορά το συγκρότημα του Νέου Φαλήρου που η αρχική πρόβλεψη ήταν να φιλοξενήσει επτά αγωνίσματα: πάλι

ελεύθερη και ελληνορωμαϊκή τζούντο και θα βρίσκονται στο κτίριο 1, στο κτίριο 2 οι προκριματικοί στο χάντμπολ, στο κτίριο 3 η ξιφασκία και το τάε κβο ντο, στο κτίριο 4 η πυγμαχία και στο κτίριο 5 οι προκριματικοί στο βόλεϊ. Επομένως η απομάκρυνση του Ιπποδρόμου στο Μαρκόπουλο αποτελεί μια σημαντική παρέμβαση καθώς και η κατασκευή του « Κτιρίου Πολλαπλών Χρήσεων» που μετά τους αγώνες θα γίνει εκθεσιακό κέντρο.

Εικόνα 1: Κατανομή των ολυμπιακών εγκαταστάσεων στην Αττική

Πηγή από το site: http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

Στην περιοχή του Αγίου Κοσμά, μια περιοχή που παρουσίαζε εικόνα εγκατάλειψης με αδιαμόρφωτη ακτογραμμή, ημιτελή λιμενοβραχίονα και μπάζα δημιουργήθηκε μια νέα μαρίνα ένα νέο κέντρο αθλητισμού-ναυτιθλητισμού.

Επίσης η απομάκρυνση του Διεθνούς Αεροδρομίου από το Ελληνικό και η μεταφορά του σε ένα πιο σύγχρονο Αεροδρόμιο στα Σπάτα έδωσε ένα νέο αέρα στην περιοχή και μια μεγάλη έκταση που έχει προαναγγελθεί η δημιουργία ενός Μητροπολιτικού πάρκου.

Έργα που αφορούν τις κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, ανισόπεδους κόμβους, βελτιώσεις οδοστρωμάτων κλπ έδωσαν μια διαφορετική εικόνα μετά το τέλος των έργων με αποτέλεσμα την σημαντική μείωση των χρονοαποστάσεων, βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ακόμα δίνουν την δυνατότητα έργα αντιπλημμυρικά, υδραυλικά και λιμενικά να γίνουν κάτι πιο σε διαφορετική περίπτωση θα ήταν πολύπλοκο.

1.2 Οι προβλεπόμενες επιπτώσεις από την μετά-ολυμπιακή χρήση των εγκαταστάσεων στην εξεταζόμενη περιοχή.

Οι 27^{οι} Ολυμπιακοί Αγώνες στο Σίνδεϊ και το 1992 στην Βαρκελώνη αποτελούν ένα σημαντικό παράδειγμα για την προσπάθεια όχι μόνο αθλητικών εγκαταστάσεων και έργων υποδομής αλλά και μία προσπάθεια αναβάθμισης και ανάδειξης της φυσιογνωμίας της πόλης.

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Βαρκελώνης έδωσαν ένα παράδειγμα στην Αθήνα για μία νέα Αθήνα, καθαρής λειτουργικής, με σημαντικές νέες υποδομές και αρχιτεκτονήματα που πρόβαλλαν παγκόσμια το σύγχρονο ελληνικό πολιτισμό. Επίσης η Αθήνα έδωσε ένα παράδειγμα προς τις άλλες χώρες που θα γίνουν διοργανώτριες των Ολυμπιακών Αγώνων. Η Βαρκελώνη κατάφερε να ομορφύνει την πόλη της να δημιουργηθούν χώροι πρασίνου να γίνει πιο ανθρώπινη. Κατάφερε μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα να αναπλάσει το παράκτιο μέτωπο της και να αναδείξει τα βιομηχανικά κτίρια που βρίσκονταν εκεί.

Στο Σίνδεϊ έγινε μια ανάλογη προσπάθεια. Το πρώτο Οικολογικό Ολυμπιακό Χωρίο φιλοξένησε 15300 άτομα τροφοδοτούμενο αποκλειστικά από ηλιακή ενέργεια, ανακυκλώνοντας το 90% των απορριμμάτων και έχοντας χρησιμοποιήσει σχεδόν αποκλειστικά φιλικά προς τον άνθρωπο υλικά για την κατασκευή.¹

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες της Ατλάντας χρησιμοποιήθηκαν για να επεκτείνουν τις υποδομές που θα αναλάμβαναν μετά το πέρας των αγώνων υψηλότερου τεχνολογικού επιπέδου επιχειρηματικές δραστηριότητες. Η πόλη κατάφερε να προσελκύσει επιχειρήσεις Νέας Οικονομίας που εκείνη την εποχή ήταν στο ζενίθ

---

¹ Ενημερωτικό δελτίο ΤΕΕ 2137 (05/02/2001) σελίδα 101 Π. Α. ΠΑΤΑΡΓΙΑ

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες ενισχύουν την ανταγωνιστική παρουσία της χώρας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο και στον ευρύτερο μεσογειακό και βαλκανικό περίγυρο. Αναδεικνύεται η Αθήνα ως Μητροπολική Πρωτεύουσα διεθνής και ευρωπαϊκής ακτινοβολίας ως κέντρο παροχής υπηρεσιών ποιότητας και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σε τομείς αιχμής. Η δημιουργία σύγχρονων αθλητικών, πολιτιστικών τουριστικών και κοινωνικών υποδομών θα εξυπηρετήσει την ευρύτερη περιοχή της Αθήνας αλλά και το σύνολο της χώρας. Η ανάδειξη συστήματος πόλων υπερτοπικής σημασίας θα εξυπηρετήσει ζωτικές λειτουργίες ολόκληρου του Μητροπολικού συγκροτήματος της Αθήνας. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες συμβάλουν επίσης στην προστασία, ανάδειξη και διατήρηση περιοχών φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Αττικής, καθώς και στην ανάδειξη και προβολή της ιστορικής, πολιτιστικής και αισθητικής φυσιογνωμίας της πόλης. Τέλος στην ανάδειξη, αποκατάσταση, βιώσιμη, ανάπτυξη και ολοκληρωμένη διαχείριση του παράκτιου μετώπου της πρωτεύουσας στο Σαρωνικό, ως υπεροπτικής ζώνης αθλητισμού αναψυχής, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και σύγχρονων και ήπιων τουριστικών υποδομών (άρθρο 1 νόμου 2730/1999)

Η Αθήνα κατά τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 προσπάθησε να αναδείξει διάφορες υποβαθμισμένες περιοχές. Η ανάκτηση του Φαληρικού όρμου είναι μια βασική προτεραιότητα. Η παράκτια ζώνη του Φαλήρου αποτέλεσε ένα σημαντικό πόλο αθλητικών γεγονότων αφού συγκεντρώνει 14 αγωνίσματα και συγκέντρωσε πλήθος ατόμων .

Το νερό είναι ένα πολύτιμο πρωτογενές υλικό που κάθε χώρα που το διαθέτει σε οποιαδήποτε μορφή (θάλασσα, λίμνη, ποτάμι) προσπαθεί να το αξιοποιήσει και να αναβαθμίσει την δημόσια εικόνα της ποιότητα ζωής. Έτσι η αξιοποίηση του θαλάσσιου μετώπου αποτελεί την σημαντικότερη προσφορά της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων.

Η Αθήνα απέκτησε ένα σύγχρονο θαλάσσιο πάρκο, όπου ολοκληρώθηκαν τα αντιπλημμυρικά έργα στις χαμηλές περιοχές Μοσχάτο- Καλλιθέα.

Ο Φαληρικός όρμος και συγκεκριμένα μεταξύ του Σταδίου Ειρήνης και Φιλίας και μαρίνας στο Δέλτα στο όριο μεταξύ των Δήμων Μοσχάτου και Καλλιθέας είναι ένας χώρος που δεν έχει διαμορφωθεί και απλά φιλοξενεί εγκαταστάσεις.

Ο Ιππόδρομος ήταν ακατάλληλος και ξεπερασμένος δεν είχε τον κατάλληλο χώρο και τις κατάλληλες εγκαταστάσεις για την καλή λειτουργία. Ο ελεύθερος χώρος

του Ιπποδρόμου πρόκειται να γίνει ένα νέο σύγχρονο εκθεσιακό-συνεδριακό κέντρο με δραστηριότητες αναψυχής.

Τέλος στο νότιο τμήμα του αθλητικού κέντρου του Αγίου Κοσμά παρουσιάζε μια εικόνα εγκατάλειψης που ήταν κλειστή στο ευρύ κοινό. Η δημιουργία ενός σημαντικού πάρκου έχει ως αποτέλεσμα την δημιουργία μιας σημαντικής μαρίνας για τον ναυτιλιτισμό και τον τουρισμό.

Το παράδειγμα της Βαρκελώνης δείχνει ότι η ανάπλαση του θαλάσσιου μετώπου είναι εφικτή κάτω από προϋποθέσεις και διαδικασίες που θα έχουν μόνιμα αποτελέσματα στην ποιότητα του περιβάλλοντος της πόλης.

2. Η σημερινή κατάσταση

Στις 13 Αυγούστου 2004 οι Ολυμπιακοί Αγώνες ξεκίνησαν, έξι μήνες πριν από την έναρξη των αγώνων τα στάδια που θα έπρεπε να είχαν ολοκληρωθεί δεν είχαν ολοκληρωθεί. Τα Μέσα Μαζικής Ενημερώσεις και ο ξένος τύπος κατηγορούσε την Ελλάδα ότι δεν θα καταφέρει να τελειοποιήσει τα στάδια και οι Ολυμπιακοί Αγώνες θα « τινάζονταν στον αέρα». Παρόλα αυτά η Ελλάδα κατάφερε να τους διαψεύσει. Κάποια έργα όμως έμειναν ημιτελή, έργα όπως η ανάπτυξη του παραλιακού μετώπου και η δημιουργία του μεγάλου πάρκου στο Ελληνικό εγκαταλείφθηκε λόγω χρόνου. Αυτή είναι μία όψη του «νομίσματος».

Η άλλη όψη τώρα:

Ένα πλήθος νέων εγκαταστάσεων, έργα σημαντικά έργα μεγάλα κατασκευάστηκαν για την διεξαγωγή των αγώνων, έργα που ήταν απαραίτητα για την πρωτεύουσα. Τα περισσότερα έργα ήταν σημαντικά και απαραίτητα για καλύτερες συνθήκες λειτουργίας στον οικονομικό και χωροταξικό σύστημα της Αττικής. Τα έργα αυτά θα μπορούσαν να γίνουν και χωρίς τους αγώνες απλά οι Ολυμπιακοί Αγώνες ήταν η αφορμή.

Η πολιτιστική κληρονομιά των Ολυμπιακών έργων είναι μεγάλη όπως και το κόστος συντήρησή τους. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία για τις προϋφιστάμενες αθλητικές εγκαταστάσεις οι ετήσιες δαπάνες συντήρησης και λειτουργίας τους καθώς και ο τρόπος χρηματοδότησης τους είχε ως εξής:

- ΣΦΕ, προϋπολογισμός 4 δισεκατομμύρια δραχμές 10% από κρατική επιχορήγηση και 90% από τους ίδιους πόρους- εκμετάλλευση.
- Άγιος Κοσμάς προϋπολογισμός 1.2 δισεκατομμύρια δραχμές 75% από επιχορήγηση και 25% από ίδιους πόρους.¹

Ας δούμε τώρα τα έργα που έγιναν σε κάθε περιοχή αναλυτικά:

---

¹ ΤΕΕ 2306 (02/08/2004) σελ. 4

2.1 Φαληρικός όρμος (Φάληρο- Μοσχάτο- Καλλιθέα)

Ο Δήμος του Φαλήρου βρίσκεται νοτιοδυτικά της Αττικής και ανατολικά του φαληρικού όρμου. Είναι ένας από τους δώδεκα αρχαίους δήμους της Αθήνα ο οποίος έχει την δική του ιστορία.

Εικόνα 2: Ολυμπιακή φλόγα που βρίσκεται στη Λεωφόρο Ποσειδώνος

Η ονομασία του Φαλήρου κατάγεται από την αρχαιότητα, η ονομασία Φάληρο προέρχεται από το επίθετο φάληρος που σημαίνει λευκός, καθαρός διάφανος αφρισμένος.

Κατά την Ρωμαϊκή περίοδο το φυσικό λιμάνι του Παλαιού Φαλήρου δεν να αποτελεί εμπορικό και διαμετακομιστικό κέντρο. Κατά την Βυζαντινή περίοδο επί Λατινικής δεσποτείας και στη συνέχεια επί Τουρκοκρατίας λόγω της πειρατείας και

την αλλαγή εμπορικών οδών, το Παλαιό Φάληρο γίνεται ένα ψαροχώρι όπου υπήρχαν οι « Τρεις Πύργοι» και ειδοποιούσαν την Αθήνα για κάθε επικείμενο κίνδυνο.

Εικόνα 3: Άγνωστο γλυπτό που βρίσκεται επί της Λεωφόρου Ποσειδώνος

Στο άγονο και επίπεδο έδαφος εγκαταστάθηκε το ιππικό, ενώ στο πιο εύφορο χρησιμοποιήθηκε για καλλιέργειες και αμπελώνες και μπορούσες να συναντήσεις ελάχιστα αγροτικά σπίτια. Οι υπόλοιπες εκτάσεις ήταν εκτάσεις με αγριολούλουδα και αγριόχορτα.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα η φυσιογνωμία του Φαλήρου αρχίζει να αλλάζει. Εύποροι Αθηναίοι έχτισαν πανέμορφες βίλες κοντά στην θάλασσα ή λίγο ψηλότερα. Το Παλαιό Φάληρο γίνεται ένας τόπος διαμονής εύπορων ανθρώπων.

Στην σημερινή εποχή το Παλαιό Φάληρο είναι ένα μοντέρνο προάστιο της Αττικής με άρτια ρυμοτομία και την υπέροχη παραλία που δίνει άλλη νότα στην Αθήνα. Τα έργα που έγιναν με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες και η απομάκρυνση του Ιπποδρομίου έδωσαν ένα διαφορετικό αέρα στο Παλαιό Φάληρο.

Η πόλη του Μοσχάτο στα αρχαία χρόνια είχε κατοικηθεί και αποτελούσε τμήμα ή οικισμό κάποιου δήμου της αρχαίας Αθήνας.

Το Μοσχάτο όπως και οι γύρω περιοχές, γεννήθηκε από τα νερά του Κηφισού και των χειμάρρων της Αττικής και για χιλιάδες χρόνια κατέβαιναν από τα γύρω

βουνά και το λεκανοπέδιο φερτές. Η φαληρική ακτή εισχωρούσε πολύ βαθιά πέρα από το βράχο της Ακρόπολης και τα υψώματα της Νέας Σμύρνης. Το Μοσχάτο όπως και άλλες περιοχές (Φάληρο, Καλαμάκι, Γλυφάδα, Βουλιαγμένη) ήταν σκεπασμένες από τα νερά του Σαρωνικού. Αυτό το καταλαβαίνουμε καλύτερα αν λάβουμε υπόψη ότι ο Πειραιάς ήταν νησί. Όταν οι Αθηναίοι οδήγησαν τις εκβολές της παραλίας είχε σαν αποτέλεσμα την ταχύτερη προσχώρηση του φαληρικού όρμου.

Έτσι έχουμε την εμφάνιση και τον σχηματισμό του Μοσχάτου, που «αναδύθηκε» από τα νερά του Σαρωνικού.

Η αρχική ονομασία του Μοσχάτου προέρχεται από τις μακρινές προϊστορικές εποχές όταν είχε την ονομασία Τροία. Κατά την κλασική εποχή το όνομα Τροία παραμερίστηκε και πήρε την περιεργή ονομασία Ξυπέτη. Το 12^ο μ.Χ αιώνα η περιοχή λόγω πειρατικών επιδρομών θα ερημωθεί και οι αρχαίοι παράκτιοι οικισμοί θα αφανιστούν με αποτέλεσμα η περιοχή να μοιάζει σαν έρημος. Που δεν είναι γνωστό το καινούριο όνομα. Κατά το τέλος του 18^{ου} αιώνα η παραλία ανάμεσα στα δύο Φάλιρα (μεγάλο μέρος αποτελούσε το Μοσχάτο) ίσως να προέρχεται από το γεγονός ότι η περιοχή ήταν «μέση χώρα» το μεσαίο τμήμα της παραλιακής ακτής.

Το πότε και πώς το Μοσχάτο έχει την σημερινή του ονομασία δεν είναι γνωστό, αλλά σύμφωνα με την άποψη του Δημ. Καμπούρογλου ίσως να προέρχεται από κάποιο αμπέλι με μοσχάτα σταφύλια.

Το Μοσχάτο όπως και η Καλλιθέα είναι περιοχές που είναι αποκομμένες από την θάλασσα, αν και θεωρούνται παραλιακές περιοχές τα έργα που έγιναν (Λεωφόρος Ποσειδώνος) αποκόψαν τις περιοχές από την θάλασσα

Ο Δήμος της Καλλιθέας βρίσκεται ανάμεσα στην Αθήνα και στον Φαληρικό Όρμο σε έκταση 4.500 στρεμμάτων

Σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα προκύπτει ότι η Καλλιθέα κατοικούνταν από τον 4^ο αιώνα π.Χ οπότε και σ' αυτήν την περιοχή αναπτύχθηκε η ναυτιλιακή δραστηριότητα.

Το 1884-1885 με πρωτοβουλία μιας Οικοδομικής Εταιρίας αρχίζει ο σχηματισμός της σύγχρονης Καλλιθέας. Μερικοί από τους πρώτους σημαντικούς κατοίκους της σύγχρονης Καλλιθέας είναι ο νομικός Γεώργιος Φιλάρετος, ο έμπορος Λασκαρίς Λασκαρίδης και ο ιστορικός Γεώργιος Κρέμος. Στους πρώτους σύγχρονους Ολυμπιακούς Αγώνες που διεξήχθησαν στην Αθήνα το 1894 ο Δήμος της Καλλιθέας ήταν Ολυμπιακή πόλη και φιλοξένησε το άθλημα της σκοποβολής στο Σκοπευτήριο που χτίστηκε για το λόγω αυτό.

Κατά την Μικρασιατική Καταστροφή το 1922 ο Δήμος της Καλλιθέας μετετράπηκε σε προσφυγική συνοικία με αποτέλεσμα να ανακοπεί η εξέλιξη της σε προάστιο της Αθήνας. Κατά την προπολεμική περίοδο στην περιοχή της Καλλιθέας εγκαταστάθηκαν βιομηχανίες και βιοτεχνίες και η θέση της μεταξύ της Αθήνας και του Πειραιά διεύρυνε την εμπορική της δραστηριότητα.

Κατά την δεκαετία του '50 και του '60 η Καλλιθέα απέκτησε χαρακτηριστικά μεγαλούπολης. Η ανοικοδόμηση των παλαιών κτιρίων κατά την δεκαετία του '70 αύξησε τον πληθυσμό της Καλλιθέας και στέρησε την πόλη από ελευθέρους χώρους.

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 η Καλλιθέα είναι και πάλι Ολυμπιακή πόλη.

2.1.1 Ολυμπιακά έργα στο Φάληρο Όρμο (εικ. 4- 22)

Το Φάληρο επιλέχθηκε σαν ένα από τους πιο κύριους Ολυμπιακούς πόλους για την φιλοξενία των αγωνισμάτων **Beach Volley, Handball, Tae Kwon Do**. Τα κτιριακά έργα και τα έργα υποδομής χωρίζονται σε δύο φάσεις σε ολυμπιακή και Μεταολυμπιακή φάση.

Η περιοχή του Φαληρικού όρμου έχει μήκος 2000m και διασχίζεται από το νότιο τμήμα του κυκλοφοριακού Ολυμπιακού Δακτυλίου συγκεκριμένα από το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας μέχρι την λεωφόρο Συγγρού

Στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και στο περιβάλλοντα χώρο του σύμφωνα με το άρθρο 12 του νόμου 3342/2005 επιτρέπονται σε υπαίθριους και στεγασμένους χώρους οι εξής λειτουργίες και χρήσεις:

- α. Εμπορικά καταστήματα, χώροι εστίασης κοινού.
- β. Γραφεία διοίκησης αθλητικών και ναυταθλητικών συλλόγων.
- γ. Προπονητικό κέντρο.
- δ. Διοργάνωση εκθέσεων σε προσωρινές, λυόμενες κατασκευές

οι παραπάνω λειτουργίες και χρήσεις εφόσον πραγματοποιούνται εντός του περιγράμματος του κτιρίου δεν μπορούν να υπερβαίνουν αθροιστικά το 10% του συντελεστή δόμησης που έχει χορηγηθεί.

Εικόνα 4: Το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας

Το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας του Ν. Φαλήρου ύστερα από το πανελλήνιο διαγωνισμό το 1977 ανατέθηκε στην ομάδα γραφείου « Θύμιος Παπαγιάννης και συνεργάτες» από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού. Το 1979 γίνεται η ολοκλήρωση της μελέτης και η κατασκευή αρχίζει αμέσως. Με την οργάνωση των «Πανευρωπαϊκών αγώνων» γίνεται η εγκαινίαση του.

Στους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004 το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας (ΣΕΦ) φιλοξένησε το πρωτάθλημα βόλεϊ.

Η περιοχή σήμερα έχει γίνει περιοχή παράνομων συναλλαγών και υψηλού κινδύνου για τους πολίτες, έχουν αναφερθεί επιθέσεις γυναικών, ληστείες και ξυλοδαρμοί πολιτών από άτομα που συχνάζουν εκεί, οι πολίτες έχουν τον φόβο σε περίπτωση που θελήσουν να πραγματοποιήσουν έναν περίπατο. Το τελευταίο διάστημα ²εμφανίστηκαν οικογένειες τσιγγάνων όπου έστησαν τα τσαντίρια τους και φορτηγά. Όλη αυτή η κατάσταση έγινε αντιληπτή από τις αρχές και παρόλο που οι αρχές προσπαθούν να τους απομακρύνουν δεν τα καταφέρουν γιατί ξαναγυρνάνε πίσω. Το πρόβλημα δεν είναι μόνο το ότι γυρνάνε πίσω, αλλά και στο γεγονός ότι οι

---

² ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 9 Ιουλίου 2006 & Metropolis 18 Ιανουαρίου 2007

οικογένειες των τσιγγάνων έκοβαν τους σωλήνες ποτίσματος και έκαναν μάνιο, άπλωναν τα ρούχα τους στα κάγκελα και πετούσαν οπουδήποτε τα σκουπίδια τους.

Ο καταυλισμός των αθίγγανων δεν είναι το σημαντικότερο πρόβλημα που υπάρχει στην περιοχή. Ξεραμένα δέντρα υπάρχουν στην περιοχή, δέντρα που φυτεύτηκαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Όσον αφορά για την φύλαξη των εγκαταστάσεων είναι ανεπαρκής εξαιτίας της έλλειψης προσωπικού.

Οι προολυμπιακές υποσχέσεις που αφορά τις εκτεταμένες αναπλάσεις και έργα κοινωνικού χαρακτήρα έμειναν στα χαρτιά. Έργα όπως το αντιπλημμυρικό κανάλι, η «βύθιση» της παραλιακής λεωφόρου, η πεζογέφυρα στο ύψος της Αθανασίου Διάκου στο Μοσχάτο για την πρόσβαση στη θάλασσα και η ενίσχυση του πρασίνου δεν έγιναν. Αντίθετα σχεδιάζεται η κατασκευή στίβου με την πρόφαση ότι «καταργήθηκε ο στίβος στο Καραϊσκάκη» όπως και γήπεδα ποδοσφαίρου.³

Εικόνα 5: Το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας

---

³ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ του ΣΠΥΡΟΥ ΚΑΡΑΛΗ 2 Δεκεμβρίου 2006 σελίδα 7.

Τα αγωνίσματα της **χειροσφαίρισης** και **Tae Kwon Do** θα στεγαστούν στο κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου το οποίο βρίσκεται ανατολικά της Εσπλανάδας. Το κλειστό γυμναστήριο χωρίζεται σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο υπάρχουν οι χώροι υποστήριξης και η κύρια αρένα. Το δεύτερο επίπεδο διαθέτει τέσσερα φουαγιέ τα οποία είναι συμμετρικά στους δύο κύριους άξονες που επικοινωνούν μεταξύ τους αλλά και με το επίπεδο του αγωνιστικού χώρου. Όλοι οι χώροι του φουαγιέ έχουν άπλετο φυσικό φωτισμό και θεά στο περιβάλλοντα χώρο και τη θάλασσα.

Εικόνα 6: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου

Πηγή: από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

Εικόνα 6: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου

Πηγή: από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

Η εγκατάσταση διαθέτει αγωνιστικό χώρο με εμβαδόν 1200m², έχει κερκίδες

Εικόνα 7 : Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου κατά την διάρκεια κατασκευής

Πηγή από το site <http://www.stadia.gr>

© ΑΠΘ/ΦΩΤΟ: Ν. Α. ΓΕ. ΣΑΪΤΑΣ

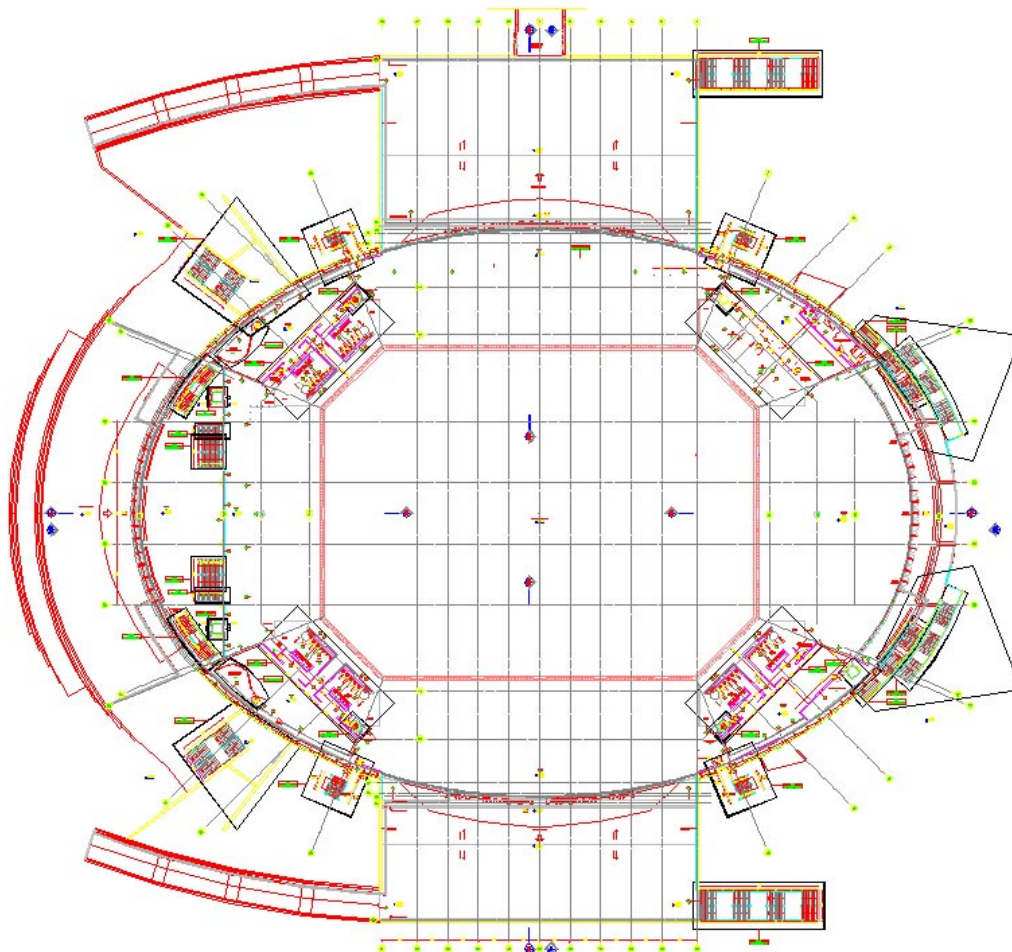
Εικόνα 9: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου ο εσωτερικός χώρος
Πηγή από το site [http:// www. Olympic properties. gr/default_gr.asp](http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 10: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου
Πηγή από το site [http:// www. Olympic properties. gr/default_gr.asp](http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 11:Κάτοψη σχεδίου 1^ο επιπέδου από το κλειστό γυμναστήριο Φαλήρου
Πηγή από το site [http:// www. Olympic properties. gr/default_gr.asp](http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 12: Κάτοψη σχεδίου 2ου επιπέδου από το κλειστό γυμναστήριο Φαλήρου
Πηγή από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

χωρητικότητας 3800 θέσεων που έχουν την δυνατότητα να μετακινηθούν με ειδικό μηχανισμό με αποτέλεσμα ελεύθερου χώρου μέχρι 3700m². Ακόμα διαθέτει

Εικόνα 13: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου και η ευρύτερη περιοχή

Πηγή από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

προθερμαντήριο και την δυνατότητα 800 εξωτερικών θέσεων στάθμευσης.

Η εγκατάσταση έχει φιλοξενήσει μέχρι στιγμής συνέδρια, εταιρικές εκδηλώσεις, δείπνα μουσικές συναυλίες, εμπορικές εκθέσεις γυρίσματα διαφημιστικών σποτ. Στις παραπάνω εκδηλώσεις χρησιμοποιήθηκαν ο υπάρχων εξοπλισμός προβολής ελέγχου φωτισμού και το άρτιο ηχητικό σύστημα της εγκατάστασης.

Εικόνα 14: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου ο εσωτερικός χώρος

Πηγή από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

Μερικά από τα στοιχεία δόμησης είναι τα εξής: η επιφάνεια του οικοπέδου είναι 160.800m², η πραγματοποιηθείσα δόμηση 11.588,49 m² και η πραγματοποιηθείσα κάλυψη 11.997,49 m².

Δυτικά της Εσπλανάδας και ανατολικά της εκβολής του Ιλισού βρίσκεται η εγκατάσταση του γηπέδου του **Μπιτς Βόλεϊ**. Είναι ένα ανοιχτό στάδιο με την

Εικόνα 15: Το Γήπεδο του μπιτς βόλεϊ στο Φάλιρο

Πηγή από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

Εικόνα 16: Το γήπεδο του μπιτς βόλεϊ

Πηγή από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

δυνατότητα πολλαπλών χρήσεων που έχει χωρητικότητα 3300 θέσεων, διαθέτει αξιόλογες υποδομές υποστήριξης του γηπέδου όπως ανεξάρτητα κτίρια πλησίον της εγκατάστασης, αίθουσες, γραφεία. Ακόμα υπάρχουν υπαίθριοι χώροι στάθμευσης.

Μέχρις στιγμής στην υπάρχουσα εγκατάσταση έχουν φιλοξενηθεί συναυλίες, αθλητικές οργανώσεις, προωθητικές ενέργειες εταιριών, γυρίσματα διαφημιστικών σπότ και εμπορικές εκθέσεις.

Μερικά στοιχεία δόμησης είναι τα εξής: επιφάνεια του οικοπέδου 129.600m² πραγματοποιηθείσα δόμηση 8.070,56m² και πραγματοποιηθείσα κάλυψη 8.963,76 m².

Η εγκατάσταση του Μπιτς Βόλεϊ παραχωρήθηκε στην εταιρεία «Σ.Κ. Παζαρόπουλος Α.Ε» για τα επόμενα τριάντα χρόνια. Το γήπεδο του Μπιτς Βόλεϊ θα διαμορφωθεί κατάλληλα ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες αμφιθεάτρου πολλαπλών χρήσεων για την διενέργεια πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων. Εμπορικοί χώροι αναπτύχθηκαν στην περιοχή και χώροι εστίασης σε υφιστάμενα κτίρια χωρίς να απαιτούνται επιπλέον κατασκευές. Ακόμα προβλέπεται η χρήση εφοδιασμού σκαφών καθώς και υπαίθριος χώρος στάθμευσης.⁴

Εικόνα 17: Το γήπεδο του μπιτς βόλεϊ στο Φάλιρο

Πηγή από το site http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp

Ανατολικά του προηγούμενου πυρήνα βρίσκεται η **ναυταθλητική Μαρίνα Φαλήρου** που είναι μια από τις πιο σύγχρονες μαρίνες και έχει την δυνατότητα ελλιμενισμού σημαντικού αριθμού σκαφών. Διαθέτει τις απαραίτητες υποδομές στο

⁴ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 26 Ιουνίου 2007 Σελίδα 26

χερσαίο αλλά και στο θαλάσσιο χώρο ώστε να μπορεί να στεγάσει τους Ναυταθλητικούς ομίλους και Ναυτοπροσκόπους όπως και οι χρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 22 του Νόμου 3342/2005· οι επιτρεπόμενες χρήσεις είναι οι εξής: Πολιτιστικές και αθλητικές χρήσεις, Ναυταθλητικό Κέντρο και εγκαταστάσεις

Εικόνα 18: Η ναυταθλητική μαρίνα στο Φάλιρο

Πηγή από το site [http:// www. Olympic properties. gr/default_gr.asp](http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp)

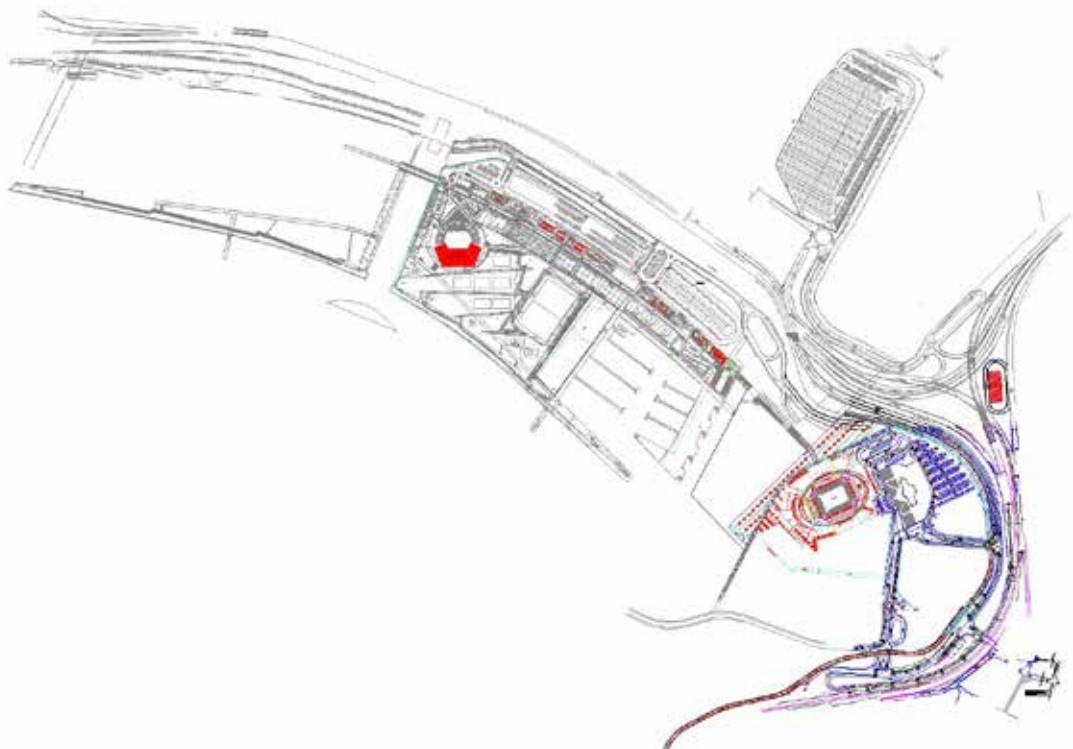
των ναυταθλητικών ομίλων, των ναυτοπροσκόπων και των αλιέων που ήταν ήδη εγκατεστημένοι στην περιοχή, εγκαταστάσεις υποστήριξης των αθλητικών και ναυταθλητικών χρήσεων, σταθμός ανεφοδιασμού σκαφών, εγκαταστάσεις τεχνικής εξυπηρέτησης σκαφών, γραφεία διοίκησης, αποθήκες, ιατρείο, χώροι υγιεινής, χώροι εστίασης κοινού, εμπορικά καταστήματα, υπαίθριοι χώροι συνάθροισης κοινού, θεματικό πάρκο, κλειστό αμφιθέατρο πολλαπλών χρήσεων, πλατεία και ελεύθεροι κοινόχρηστοι χώροι, φυλάκιο με WC και υπαίθριος χώρος στάθμευσης, καθώς και χώροι πληροφόρησης κοινού και πώλησης ειδών πρώτης ανάγκης εντός των τεσσάρων υφιστάμενων περιπάτων.

Εικόνα 19 Η ναυταθλητική μαρίνα του Φαλήρου

Πηγή από το site [http:// www. Olympic properties. gr/default_gr.asp](http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Μερικά από τα στοιχεία δόμησης είναι τα εξής: συνολική επιφάνεια οικοπέδου 93.300 m² πραγματοποιηθείσα δόμηση 4.903,27 m² και πραγματοποιηθείσα κάλυψη 5.187,20 m².

Εικόνα 20: Σχέδιο συνολικής διάταξης (Master plan)

Πηγή από το site [http:// www. Olympic properties. gr/default_gr.asp](http://www.Olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Γύρω από την Εσπλανάδα βρίσκεται ο κεντρικός πυρήνας αναψυχής και η δημιουργία κέντρου υποδοχής, ανοιχτού Μουσείου της ιστορίας του Φαλήρου και ανοικτηριών πάνω στη θάλασσα.

Στην περιοχή του Φαληρικού Όρμου οι αρμόδιοι φορείς είναι οι παρακάτω: Υπουργείο Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων ΕΥΕΔΕ/ΟΕ 2004, Ειδική Υπηρεσία Δημοσίων Έργων/ Ολυμπιακά έργα 2004, Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου και Προστασίας Περιβάλλοντος Αθήνας. Η επιφάνεια έκτασης του Φαληρικού Όρμου είναι 770 στρέμματα και η μελέτη έγινε από την ομάδα γραφείων μελετών «Φάληρο 21» , η αρχιτεκτονική και πολεοδομική μελέτη από « Θύμιος Παπαγιάννης και συνεργάτες ΑΕΜ». Η ειδική αρχιτεκτονική μελέτη και μελέτη περιβάλλοντος χώρου « Reichen and Robert» σε συνεργασία με Ingenieurs et Paysages που ήταν σύμβουλοι στην μελέτη φύτευσης.

Για την κυκλοφοριακή μελέτη ασχολήθηκαν: Δρόμος Αστική Εταιρεία Μελετών, Φραντζεσκάκης Ιωάννης, με την στατική μελέτη Denco Σύμβουλοι

Εικόνα 21: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου

Μηχανικοί ΕΠΕ, Δημήτρης Μπαϊρακτάρης και Συνεργάτες ΕΠΕ, Θύμιος Παπαγιάννης και Συνεργάτες ΑΕΜ. Όσο αφορά την ηλεκτρομηχανολογική μελέτη

αρμόδιοι ήταν η εταιρία ΤΕΚΕΜ ΕΠΕ στην υδραυλική μελέτη Εξάρχου Νικολόπουλος Μπενσασσών ΕΠΕ, για την μελέτη λιμενικών εγκαταστάσεων DENCO Σύμβουλοι Μηχανικοί ΕΠΕ στις τοπογραφικές εργασίες Συγγρός Ιωάννης. Για τις γεωτεχνικές μελέτες: ΚΑΣΤΩΡ ΕΠΕ για την μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων: Δρόμος Αστική Εταιρία Μελετών, επίβλεψη ΕΥΔΕ/ΟΕ 2004.

Όσον αφορά την κατασκευή στο τμήμα Α που αφορά την Ναυταθλητική Μαρίνα αρμόδιες τεχνικές εταιρίες ήταν Κ/Ξ ΘΕΣΣΑΛΙΚΗ-ΑΤΕ-ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ-ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. –ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΡΗΣΤΟΦΟΡΟΣ Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Α.Ε. στο τμήμα Β που περιλαμβάνει τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις Beach Volley-Ναυταθλητικό Κέντρο- Κέντρο Υποδοχής και Πληροφόρησης- Εσπλανάδα ασχολήθηκε η τεχνική εταιρία ΤΕΡΝΑ Α.Ε. Τέλος στο Γ τμήμα που περιλαμβάνει τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις Κλειστού Γυμναστηρίου πολλαπλών δραστηριοτήτων, Χειροσφαίρισης και Tae Kwon Do ήταν η τεχνική εταιρία ΒΙΟΤΕΡ Α.Ε.

Εικόνα 22: Το κλειστό γυμναστήριο του Φαλήρου

2.1.2 Έργα υποδομής και αστικού εξοπλισμού στο θαλάσσιο μέτωπο.

Εκτός από τις Ολυμπιακές εγκαταστάσεις σημαντικό ρόλο για την διεξαγωγή των αγώνων ήταν και τα έργα υποδομής. Έργα που βοήθησαν στην αναβάθμιση περιοχών. Ένα σημαντικό έργο που βοήθησε στην αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση των περιοχών ήταν το **TRAM**.

Η εταιρία TRAM Α.Ε. ιδρύθηκε το Μάρτιο του 2001 και αποτελεί την θυγατρική εταιρία της ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.. η κατασκευή του Τραμ ξεκίνησε στις αρχές του 2002 και η πρώτη του επίσημη διαδρομή έγινε στις 19 Ιουλίου 2004.

Η κατασκευή του Τραμ στόχευε στη δυνατότητα προσαρμογής του στις κυκλοφοριακές ανάγκες του λεκανοπεδίου αλλά και στις κυκλοφοριακές και συγκοινωνιακές απαιτήσεις όταν αυτό ήταν απαραίτητο όπως οι Ολυμπιακοί Αγώνες.

Εικόνα 23: Έργα κατά την διάρκεια κατασκευής των γραμμών του τραμ

Πηγή από το site [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)

Το Τραμ περιλαμβάνει 26km διπλής γραμμής στις οποίες θα κινούνται 35 οχήματα και θα εξυπηρετεί 47 στάσεις και κάθε 500m περίπου υπάρχουν πρεβλικές ή

κεντρικές αποβάθρες. Το μήκος της αποβάθρας είναι 70m, ώστε να μπορέσει να εξυπηρετήσει συρμό δύο ατόμων οχημάτων σε περίοδο αιχμής. Στο Δήμο του

Εικόνα 24: Έργα κατά την διάρκεια κατασκευής των γραμμών του τραμ

Πηγή από το site <http://www.tramsa.gr>

Ελληνικού βρίσκεται το αμαξοστάσιο και η γραμμή σύνδεσης με το δίκτυο μήκους 2,5 χιλιομέτρων . η μέση ταχύτητα μαζί με τις στάσεις υπολογίζεται περίπου στα 23 χιλιόμετρα την ώρα. Το προϋπολογισμένο κόστος ήταν περίπου 320εκ. ευρώ ενώ ανήλθε στα 380 εκ. ευρώ συμπεριλαμβανομένων των αντισταθμιστικών έργων των ΟΤΑ και της επεκτάσεως του Συντάγματος.

Επίσης το Τραμ στάθηκε αφορμή για την αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της πόλης όπου διέρχεται όπως και στην δημιουργία πεζοδρομίων. Η διαδρομή του στις περισσότερες περιοχές εντός της πόλης γίνεται από ρυτομική γραμμή σε ρυτομική γραμμή, ενώ στην παραλία καλύπτει έναν περίπατο παράλληλα με την γραμμή όπως και μερικές διαμορφώσεις.

Η πρόσβαση στο Τραμ όπως και όλες οι ισόπεδες διασταυρώσεις κατασκευάστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι εύκολη και από άτομα με κινητικά προβλήματα. Συγκεκριμένα άτομα με κινητικά προβλήματα η πρόσβαση τους γίνεται

Εικόνα 25: Το τραμ στις ολυμπιακές εγκαταστάσεις

Πηγή από το site [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)

απευθείας, στις στάσεις υπάρχουν ράμπες και εκτός των οχημάτων ειδικές θέσεις. Άτομα με προβλήματα όρασης μπορούν να κινηθούν διαμέσου ειδικής πορείας στις στάσεις αλλά και με την βοήθεια ηχητικών σημάτων που υπάρχουν μέσα στα οχήματα αλλά και εκτός.

Η κίνηση του Τραμ γίνεται σε αποκλειστικό διάδρομο χωρίς να συναντάει κυκλοφοριακό πρόβλημα.

Το Τραμ παρουσιάζει μια σειρά πλεονεκτημάτων.

Είναι οικολογικό και φιλικό με το περιβάλλον αφού κινείται ηλεκτροκίνητα με αποτέλεσμα να μην εκπέμπει ρύπους. Λόγω του αποκλειστικού διαδρόμου δεν εμπλέκεται με την κυκλοφορία των αυτοκινήτων. Αναβαθμίζει τις περιοχές από τις οποίες διέρχεται με την αναμόρφωση της ευρύτερης ζώνης των γραμμών του αφού γίνεται εμπλουτισμός πρασίνου με δέντρα, θάμνους και καλλωπιστικά φυτά, όπως και η συντήρηση του χλοοτάπητα που έχει φυτευτεί στο μεγαλύτερο μέρος της διαδρομής

Εικόνα 26: Το τραμ στην παραλιακή λεωφόρο

Πηγή από το site [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)

του. Λόγω της χωρητικότητας του έχει μεγαλύτερη μεταφορική ικανότητα σε σχέση με τα λεωφορεία τα τρόλεϊ και τα αυτοκίνητα. Είναι οικονομικό αφού για την κατασκευή του απαιτούνται λιγότερα σε σχέση με την κατασκευή του μετρό. Μπορεί να κινηθεί το ίδιο καλά σε φαρδείς όσο και σε στενούς δρόμους, περνάει μέσα από πάρκα, αρχαιολογικούς χώρους και εμπορικά καταστήματα.

Εικόνα 27: Αμαξοστάσιο του τραμ στο Ελληνικό

Πηγή από το site [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)

Κάποια επιπρόσθετα πλεονεκτήματα όσο αφορά το Τραμ είναι ότι μπορεί να μετακινηθεί σε περιοχές που δεν εξυπηρετούνται από το μετρό ή από τα λεωφορεία και τα τρόλεϊ. Διαθέτει προσιτή τιμολογιακή πολιτική, προσφέρει εύκολη πρόσβαση στον πολίτη. Εξυπηρετεί την εύκολη μετακίνηση του επιβάτη στις αθλητικές εγκαταστάσεις των Ολυμπιακών αγώνων. Την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων εξυπηρετούσε πλήθος ατόμων.

Κύριος κατασκευαστής του έργου είναι η ΤΕΡΝΑ Α.Ε. – IMPREGILO S.p.A. που ανέλαβε την κατασκευή των έργων πολιτικού μηχανικού την προμήθεια, εγκατάσταση και έναρξη λειτουργίας των ηλεκτρομηχανολογικών συστημάτων του Τραμ όπως και οι μελέτες εφαρμογής. Ο προϋπολογισμός του έργου ήταν 198.516.104 €. Τα οχήματα είναι της εταιρίας ANSALDOBREDA S.p.A. και ο προϋπολογισμός 66.441.115€.

Στην κατασκευή του Τραμ πολλοί δημότες του Παλαιού Φαλήρου ήταν αντίθετη μ' αυτήν την κατασκευή με την δικαιολογία ότι θα καταστρέψει την λεωφόρο Ποσειδώνος και θα αποκόψει τους Αθηναίους από την παραλία και τον φαληρικό όρμο. Δέντρα ,φοίνικες και πικροδάφνες θα ξεριζωθούν. Να σημειώσουμε

ότι οι κάτοικοι του Φαλήρου δεν ήταν εναντία του Τραμ αλλά για της αυθαίρετες χαράξεις των γραμμών.

Στο φαληρικό όρμο ένας παραθαλάσσιος περίπατος διαμορφώθηκε όπου

*Εικόνα 28: Αλλαγή της εικόνας του Φαλήρου από τις γραμμές του τραμ στη Λεωφόρο Ποσειδώνος
Πηγή από το site [http// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)*

ξεκινά από το Φλοίσβο με τις προβλήτες και τα αναψυκτήρια, μέσα στο νερό και διασχίζει την πλατεία Νερού την περιοχή Δέλτα και συναντά τη ναυταθλητική μαρίνα τις αθλητικές εγκαταστάσεις γύρω από το υπαιθρο θέατρο και τέλος το οικολογικό πάρκο για να καταλήξει στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας και μέσου αυτού στο Μικρολίμανο συνδέοντας έτσι τις διακριτές λειτουργικές ζώνες.

Κατά την διάρκεια κατασκευής του τραμ πραγματοποιήθηκαν και έργα ανάπλασης των περιοχών από όπου διέρχεται το τραμ. Οι παρεμβάσεις ήταν και σε αισθητικό επίπεδο αλλά και σε έργα υποδομής. Κατά την διαδρομή του ταμ φυτεύτηκαν δέντρα και φυτά. Κατασκευάστηκαν πεζόδρομοι και αγωγοί όμβριων υδάτων, τοποθετήθηκαν κάδοι ανακύκλωσης και απορριμμάτων, οι δρόμοι φωτίστηκαν και ασφαλτοστρώθηκαν, δημιουργήθηκαν νέες παιδικές χαρές.

Στις περιοχές από όπου διέρχεται το τραμ η εμπορική κίνηση αυξήθηκε και η αγοραστική κίνηση επίσης.

2.1.3 Προβλεπόμενα έργα στο Φαληρικό όρμο

Η ανάπλαση του φαληρικού όρμου είναι ένα από τα πιο ενδιαφέροντα έργα. Ένα έργο που θα βοηθήσει να επανασυνδεθούν οι παράκτιοι δήμοι με την θάλασσα, θα βοηθήσει τους δήμους για την αντιπλημμυρική τους θωράκιση. Η ανάπλαση του φαληρικού όρμου ήταν ένα Ολυμπιακό έργο που για λόγω χρόνου δεν έγινε.

Κύριος στόχος του έργου είναι η σύνδεση του οικιστικού ιστού με την παραλιακή ζώνη που σήμερα γίνεται μόνο μέσω της Εσπλανάδας. Σύμφωνα με τα σχέδια προβλέπεται η κατάργηση του σημερινού υπερυψωμένου αυτοκινητοδρόμου με την μετακίνηση του 90 μέτρα νοτιότερα σε χαμηλότερο επίπεδο. Η νέα παραλιακή θα διασχίζεται από δύο νέες ανισόπεδες διαβάσεις. Στην θέση της σημερινής λεωφόρου (που θα καταργηθεί) προβλέπεται η δημιουργία θαλάσσιου καναλιού με

Εικόνα 29

πλάτος 35 μέτρα που θα επαναφέρει την επαφή της θάλασσας με την πόλη και θα λύσει το πρόβλημα των πλημμυρών. Στην περιοχή της ανάπλασης προβλέπεται η κατασκευή μικρότερων αντιπλημμυρικών έργων όπως και αισθητικά έργα. Ο προϋπολογισμός είναι στα 50 εκατομμύρια ευρώ, ενώ το Ολυμπιακά Ακίνητα έχουν προβλέψει την απαραίτητη γη για την πραγματοποίησή τους.

Στην περιοχή της Μαρίνας του Φαλήρου που ανήκει στην Ελληνική Ομοσπονδία Ιστιοπλοΐας θα στεγάσει το Εθνικό Ναυτοθλητικό Κέντρο, το κέντρο του Μπιτς Βόλεϊ θα μετατραπεί σε Κέντρο Πολιτισμού και Ψυχαγωγίας για να

πραγματοποιηθούν συναυλίες, θεατρικές παραστάσεις, ο «Λυκαβηττός» της παραλιακής όπως χαρακτηρίζεται σε ένα άρθρο της εφημερίδας «Καθημερινής» στις 7 Φεβρουαρίου 2007.

Στην περιοχή του Μοσχάτου το οικολογικό πάρκο που είχε προβλεφθεί έμεινε στα χαρτιά όπως ήταν γνωστό και πριν από τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Πρόκειται για μια έκταση 240 στρεμμάτων από το Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας έως την περιοχή του Beach Volley. Σύμφωνα με το νομοσχέδιο για την μετά-ολυμπιακή χρήση ο Δήμος του Μοσχάτου θα αποκτήσει την ιδιοκτησία της έκτασης όπου θα αναλάβει την δημιουργία του οικολογικού πάρκου που θα αποτελεί το 55-60% της έκτασης και στο υπόλοιπο κομμάτι θα δημιουργηθούν αθλητικές εγκαταστάσεις όπως ορίζει και ο νόμος 3342/05 στο άρθρο 22. ο νόμος για την μετά-ολυμπιακή χρήση επιτρέπει τις εξής λειτουργίες και χρήσεις, οικολογικό πάρκο και ήπιες αθλητικές εγκαταστάσεις όπου θα συμπεριλαμβάνει στίβο, κλασικό αθλητισμό και γήπεδο ομαδικών αθλημάτων. Το Ειδικό Σχέδιο Ολοκληρωμένης ανάπτυξης Ολυμπιακών Πόλων (ΕΣΟΑΠ) ορίζει ως μέγιστη επιτρεπόμενη επιφάνεια κτιρίων τα 2.500m² και μέγιστο επιτρεπόμενο ύψος 8,5 μέτρα.

Η προσπάθεια για την ανάπλαση του φαληρικού όρμου ατύχησε δυο φορές. Την μία όταν κατά την διάρκεια της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων η ανάπλαση του φαληρικού όρμου δεν θα ήταν έτοιμη. Στην συνέχεια η ανάπλαση του φαληρικού όρμου μεταφράστηκε σε φύτευση μερικών δενδρυλλίων που μετά από δύο μήνες ξεράθηκαν.

Το οικολογικό πάρκο που θα δημιουργηθεί στην περιοχή του Μοσχάτου σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο του Μοσχάτου κ. Ανδρέα Ευθυμίου στην «Η Καθημερινή»⁵ θα έχει αθλητικές εγκαταστάσεις, γήπεδο ποδοσφαίρου, στίβο. Π τρόπος χρηματοδότησης(μέχρι τη στιγμή που είχε δημοσιευθεί το άρθρο) δεν είχε αποφασιστεί ακόμα. Υπήρχε η σκέψη να ενταχθούν στο ΕΣΠΑ (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Ανάπτυξης (Δ' ΚΠΣ)) μέσω της νομαρχίας Πειραιά, ή να χρηματοδοτηθούν μέσω της παραχώρησης αθλητικών εγκαταστάσεων σε ιδιώτες εφόσον επιτρέψουν στους πολίτες την ελεύθερη πρόσβαση στην περιοχή.

Η περιοχή της Καλλιθέας είχε μια καλή θεά στα ολυμπιακά έργα καθώς μπροστά στην παραλία της κατασκευάστηκαν η πεζογέφυρα (Εσπλανάδα) η πλατεία νερού η ναυταθλητική μαρίνα, οι εγκαταστάσεις του μπιτς βόλεϊ, με τα δύο μεγάλα

---

⁵ 17 Δεκεμβρίου 2006

γήπεδα (κανονικό και προπονητήριο) και τα δέκα ανοιχτά γήπεδα, όπως επίσης και ένα κανονικό γήπεδο ποδοσφαίρου με κερκίδες, όπως και μια σειρά κτίρια όπως είναι το «γραμμικό κτίριο» στο μήκος της παραλίας όπως και κοινόχρηστοι χώροι.⁶

Δυστυχώς σήμερα η κατάσταση είναι θλιβερή. Η βλάστηση ξεραίνεται τα κτίρια είναι άδεια, και επικρατούν τα σκουπίδια. Οι μόνοι που κυκλοφορούν στην περιοχή είναι οι φύλακες και οι χρήστες της μαρίνας.

Εμπορικές χρήσεις, εστιατόρια αλλά και θεαματικό πάρκο δημιουργούν ανησυχίες ότι η περιοχή θα μετατραπεί σε χώρο ιδιωτικών συμφερόντων.

Ο χώρος που αποδεδεσμεύτηκε από την περιοχή του παλαιού Ιπποδρόμου είναι μία ευκαιρία για ανάδειξη του φαληρικού όρμου. Ο Δήμος της Καλλιθέας εξασφάλισε έκταση 28 στρεμμάτων από το παλαιό Ιππόδρομο ένα γήπεδο ποδοσφαίρου δίπλα στην Εσπλανάδα και δύο κτίρια με 682 m² επιφάνεια το ένα και 1.077 m² το άλλο.

Με την δωρεά του ιδρύματος του Σταύρου Νιάρχου θα ανεγερθεί η νέα Εθνική Βιβλιοθήκη σε έκταση 30 στρεμμάτων στην ανατολική πλευρά του Ιπποδρομίου, και η νέα Εθνική Λυρική Σκηνή. Οι εγκαταστάσεις που θα δημιουργηθούν θα είναι υψηλής αρχιτεκτονικής και θα αναδείξει την ευρύτερη περιοχή. Ο Δήμος της Καλλιθέας όπως είπαμε και πιο πάνω θα λάβει 28 στρέμματα από τα 120 στρέμματα του παλαιού Ιπποδρομίου που ανήκει στην Κτηματική Εταιρία Δημοσίου. Στην περιοχή αυτή το Δημόσιο θα αναλάβει την δημιουργία γηπέδου ποδοσφαίρου με γλοοτάπητα χωρίς κερκίδες, την δημιουργία ανοιχτού κολυμβητηρίου με διαστάσεις 25x25m, την δημιουργία δημοτικού αναψυκτηρίου και βοηθητικούς χώρους αθλητικών εγκαταστάσεων έκτασης περίπου 400m² και την δημιουργία παιδότοπου.

Για να παραιτηθεί ο Δήμος Καλλιθέας από κάθε διεκδίκηση ή προσφυγή επί των ολυμπιακών εγκαταστάσεων παραχωρούνται στον δήμο ένα γήπεδο ποδοσφαίρου δίπλα στην Εσπλανάδα που είναι ήδη κατασκευασμένο και δύο κτίρια κοντά στην μαρίνα όπως αναφέρουμε και πιο πάνω. Οι παραπάνω χώροι παραχωρούνται οριστικά στο δήμο και θα αναλάβει την συντήρηση τους και την διαχείριση τους.

Ο χώρος που θα κατασκευαστεί η εγκατάσταση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής και της Εθνικής Βιβλιοθήκης στην περιοχή του παλαιού Ιπποδρομίου θα τεθεί υπό

---

⁶ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 30 Ιουλίου 2006 σελίδα 21

την διαχείριση του Δημοσίου και του Δήμου Καλλιθέας που θα είναι ανοιχτό στο
εύρη κοινό.

2.4 Άλιμος

Πλάι στη μαγευτική ακτή του Σαρωνικού κόλπου με τους μικρούς και μεγάλους όρμους τις θαυμάσιες αμμουδιές βρίσκεται ο Δήμος του Αλίμου. Βρίσκεται σε απόσταση οχτώ χιλιομέτρων από το κέντρο της Αθήνας και συνορεύει με το Δήμο του Παλαιού Φαλήρου την Ηλιούπολη την Αργυρούπολη και το Ελληνικό.

Η ονομασία του Αλίμου προέρχεται από το παραθαλάσσιο φυτό αλιμία ή άλιμου που ήταν θάμνος φραγμίτης ή βοτάνι δενδροειδής που φύτρωνε στην θάλασσα. Ακόμα Άλιμος σημαίνει και θαλάσσιος αυτός δηλαδή που ανήκει στην θάλασσα.

Ο Άλιμος είναι ένα σύγχρονο προάστιο που ταυτόχρονα διατηρεί γνωρίσματα παλαιότερων εποχών. Ο Δήμος του Αλίμου αναπτύσσεται σημαντικά συνδυάζοντας όμως την προστασία και την φροντίδα του περιβάλλοντος.

Τα αρχαιολογικά ευρήματα που έχουν βρεθεί αποδεικνύουν ότι η περιοχή έχει κατοικηθεί από τον 23^ο αιώνα π.Χ. η ζωή του Αλίμου ήταν πάντα συνδεδεμένη με την θάλασσα, μία σημαντική μάλιστα αρχαιολογική έρευνα αναφέρει ένα σημαντικό λιμάνι που τοποθετείτε στο ανατολικό άκρο της παραλίας του Αλίμου εκεί που σήμερα βρίσκεται το Μικρό Λιμανάκι περιοχή για τους ερασιτέχνες ψαράδες.

Η μικρή απόσταση από το κέντρο της Αθήνας, η θάλασσα και οι δυνατότητες για αναψυχή στην παραλιακή ζώνη καθώς και η ήρεμη διαβίωση στις περισσότερες περιοχές αύξησε τον πληθυσμό του Δήμου Αλίμου.

Στα όρια του Δήμου Αλίμου βρίσκεται ένα από τα μεγαλύτερα αθλητικά κέντρα της χώρας. Στην παραλία του Αλίμου λειτουργεί η μεγαλύτερη μαρίνα της Ελλάδας η οποία βρίσκεται στην δυτική πλευρά της παραλίας. Προφέρει σημαντικές υπηρεσίες στη θάλασσα αναψυχή με ιδιωτικά σκάφη. Οι θέσεις για σκάφη αναψυχής που υπάρχουν στον Δήμο Αλίμου είναι 1000 θέσεις από τις 2850 που διαθέτει η Αττική, ένα σημαντικό αριθμό θέσεων.

Η ακτή του Σαρωνικού προσφέρει μεγάλες δυνατότητες αναψυχής. Η συνολική έκταση της παραλιακής ζώνης είναι 240.000m². Τα 170.000m² ανήκουν στα Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα τα 150.000 m² καλύπτονται από τις εγκαταστάσεις της μαρίνας τα 20.000m² είναι οι οργανωμένες πλαζ. Τα 70.000m² ανήκουν στον Δήμο Αλίμου για έργα κοινής ωφελείας όπως είναι αναψυκτήρια κολυμβητήρια, χώρους πρασίνου κ.λ.π. όπως είναι η οργανωμένη πλαζ του Αλίμου.

2.4.1 Έργα υποδομής στον Άλιμο.

Κατά την περίοδο των Ολυμπιακών Αγώνων τα έργα κατασκευής του Τραμ δεν επηρέασαν το φυσικό ανάγλυφο της ακτής αλλά τον παράδρομο της παραλιακής λεωφόρου. Η Λεωφόρος Ποσειδώνος πάντως είναι ένα μεγάλο πρόβλημα για τους κατοίκους λόγω της 24 ώρης κίνησης την ατμοσφαιρική και ηχητική ρύπανση. Η κατασκευή των ανισόπεδων κόμβων θα μειώσει την κυκλοφοριακά προβλήματα αλλά θα αποκόψουν και την πρόσβαση των κατοίκων στην παραλία.

Όπως έχουμε αναφέρει το Τραμ βοήθησε στη αισθητική και λειτουργική αναβάθμιση της πόλης από την οποία διέρχεται. Η παραλιακή στο κομμάτι του Αλίμου έγινε ένας χώρος για έναν ευχάριστο περίπατο, ένας χώρος που μπορεί κανείς να δει και διάφορα αρχαιολογικά μνημεία που προϋπαρχαν. Όπως για παράδειγμα η μαρμάρινη προτομή του Θουκυδίδη που βρίσκεται στην παραλία του Δήμου Αλίμου

Εικόνα 30: Μαρμάρινη προτομή του Θουκυδίδη

Φωτογραφία από το βιβλίο « Γνωρίζω τον τόπο μου μέσα από περιβαλλοντικά μονοπάτια Άλιμος»

στο ύψος της πλαζ του ΕΟΤ, στον παλιό Ζέφυρο. Η τοποθέτηση του έγινε το 1982 με τη δωρεά του Παντελή Ιωάννη Δρόσου εις μνήμη της Μαίρης & Εράνης Δρόσου. Αξίζει να πούμε πως ο Θουκυδίδης φαίνεται να κατάγεται από τον Άλιμο.

Ένα άλλο μνημείο που βρίσκεται στην παραλιακή είναι το Μνημείο Πεσότων. Βρίσκεται στο κεντρικό σημείο της παραλιακής στη συμβολή των

Εικόνα 31: Μνημείο Πεσότων

λεωφόρων Ποσειδώνος και Καλαμακίων εκεί που είναι το νέο πάρκο και η παιδική χαρά. Στήθηκε το 1997 και παριστάνει μια γυναίκα που υποβαστάζει έναν τραυματισμένο άνδρα. Είναι ψηλό και χάλκινο το οποίο βρίσκεται πάνω σε μαρμάρινο βάθρο που το όνομα του γλύπτη δε φαίνεται καθαρά.

Στο Δήμο του Αλίμου και στο σημείο που σκοτώθηκε βρίσκεται και το

Εικόνα 32: Αναμνηστική πλάκα προς τιμή του Στέφανου Σαράφη

Φωτογραφία από το βιβλίο « Γνωρίζω τον τόπο μου μέσα από περιβαλλοντικά μονοπάτια Άλιμος»
άγαλμα του Στέφανου Σαράφη. Μέχρι τα μέσα του 2002 βρισκόταν προς τιμή του

Στέφανου Σαράφη μία αναμνηστική πλάκα που λόγω των έργων του Τραμ αφαιρέθηκε. Στις 10/06/2001 στο ίδιο σημείο έγιναν αποκαλυπτήρια ενός μεγαλοπρεπούς εφίππου ανδριάντα του στρατηγού ένα έργο του γλύπτη Η. Ξανθόπουλου.

Εικόνα 33: Άγαλμα του Στέφανου Σαράφη

Φωτογραφία από το βιβλίο « Γνωρίζω τον τόπο μου μέσα από περιβαλλοντικά μονοπάτια Άλιμος»

2.5 Ελληνικό

Ο Δήμος του Ελληνικού έχει τις ρίζες του από την αρχαιότητα και η ονομασία του ερμηνεύεται ως καταγόμενη από το μνημειακό ερείπιο ευμεγέθους ταφικού κτίσματος. Ο Δήμος του Ελληνικού βρίσκεται νοτιοανατολικά της Αττικής που αναπτύσσεται ανάμεσα στο ορεινό όγκο του Υμηττού στους νοτιοδυτικούς πρόποδες σε υψόμετρο 60-100 μέτρα και στην παραλία του Σαρωνικού.

Το κλίμα του Ελληνικού είναι χερσαίο μεσογειακό χωρίς υγρασία. Ο Δήμος του Ελληνικού συνορεύει με τους Δήμους της Γλυφάδας, Αργυρούπολης και Αλίμου. Η έκταση του Δήμου είναι 7.420 στρέμματα από τα οποία τα 5.500 στρέμματα καταλαμβάνουν οι εγκαταστάσεις του Πρώην Ανατολικού και Δυτικού Αερολιμένα. Τα υπόλοιπα 1.920 στρέμματα καλύπτουν την κατοικημένη έκταση του Δήμου. Η κυκλοφοριακή σύνδεση της περιοχής με την Αθήνα και τον Πειραιά γίνεται μέσω της Λεωφόρου Βουλιαγμένης και την παραλιακή Λεωφόρο Ποσειδώνος.

2.5.1 Ολυμπιακά έργα στο Ελληνικό (εικ. 34-57)

Η περιοχή του Ελληνικού αποτελεί το δεύτερο σε σπουδαιότητα πόλο μετά το ΟΑΚΑ. Στο βόρειο τμήμα του αεροδρομίου και σε έκταση 2.210 στρεμμάτων βρίσκονται οι εγκαταστάσεις των Ολυμπιακών αθλημάτων του Ελληνικού. Οι εγκαταστάσεις στην περιοχή του Ελληνικού είχαν ως στόχο:

- Το σχεδιασμό ενός συγκροτήματος που θα χρησιμοποιούταν για την μετά-ολυμπιακή χρήση
- Την δημιουργία ενός πόλου αθλητικών εγκαταστάσεων που θα βοηθούσαν στην καλή διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων
- Στην αναγνώριση των υπάρχων περιορισμών της περιοχής από την προηγούμενη χρήση του χώρου ως αεροδρομίου
- Τις κατευθύνσεις για την δημιουργία του Μητροπολικού Πάρκου στο Ελληνικό από την μετά- Ολυμπιακή χρήση της περιοχής

Στην περιοχή του Ελληνικού κατασκευάστηκαν νέες εγκαταστάσεις ανοιχτών γηπέδων που φιλοξένησαν τα αθλήματα του Baseball, Softball, Hockey και στα παλιά υπόστεγα της τεχνικής βάσης της Ολυμπιακής Αεροπορίας κατασκευάστηκαν τα κλειστά γυμναστήρια Basketball, Handball, και ξιφασκίας.

Οι παραπάνω εγκαταστάσεις διαμορφώθηκαν γύρω από την κεντρική πλατεία (ένα δημόσιο χώρο) που αποτελεί και τον κεντρικό πυρήνα για εξυπηρέτηση των θεατών

Η **κεντρική πλατεία** που διαμορφώθηκε, διαμορφώθηκε με σκοπό να εξυπηρετήσει 75.000 άτομα-θεατές. Επειδή η περιοχή ήταν επίπεδη δημιουργήθηκε ένας τεχνητό λόφος με προϊόντα εκσκαφών στο κέντρο της πλατείας και προσθετικέ τα υδάτινο στοιχείο λίμνη-σιντριβάνι. Δημιουργήθηκε ένας πεζόδρομος που εκτείνεται με πεζογέφυρα στην παραλιακή λεωφόρο και συνδέει το χώρο με την παραλία.

Η Ολυμπιακή εγκατάσταση του **Baseball** δημιουργήθηκε σε μια έκταση 147.071 m². Κατασκευάστηκαν δύο γήπεδα με χωρητικότητα 12.000 και 5.000 θέσεων αντίστοιχα. Η πραγματοποιηθείσα δόμηση είναι 12.370,18m² και η

Εικόνα 34: Το ανοιχτό στάδιο baseball στο Ελληνικό

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

πραγματοποιηθείσα κάλυψη 12.832,71. σύμφωνα με το άρθρο 23 του νόμου 3342/2005 πλην των χρήσεων που δόθηκαν για τους Ολυμπιακούς αγώνες επιτρέπονται οι εξής λειτουργίες και χρήσεις: εμπορικά καταστήματα, χώροι εστίασης κοινού, εκθέσεις.

Εικόνα 35: Το ανοιχτό στάδιο softball στο Ελληνικό

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Η Ολυμπιακή εγκατάσταση του **Softball** δημιουργήθηκε σε μία έκταση 147.000 m² όπου δημιουργήθηκε ένα γήπεδο για το αγώνισμα του Softball με χωρητικότητα 5.000 θέσεων καθώς και δύο γήπεδα προθέρμανσης. Η πραγματοποιηθείσα δόμηση είναι 4.045,68 m² και η πραγματοποιηθείσα κάλυψη 3.879,08m².

Εικόνα 36: Το ανοιχτά στάδιο hockey στο Ελληνικό

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Σε μία έκταση 149.673m² κατασκευάστηκαν δύο γήπεδα για το αγώνισμα του Hockey με χωρητικότητα θέσεων 12.000 και 5.000 αντίστοιχα. Η πραγματοποιηθείσα δόμηση στο αγώνισμα του χόκεϊ είναι 9.224,16m² και η πραγματοποιηθείσα κάλυψη 6.689,85 m². Εκτός από των χρήσεων που δόθηκαν κατά την διεξαγωγή των

Εικόνα37:Σχέδιο συνολικής διάταξης Ελληνικού(Master plan)
Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 38: Κάτοψη σχεδίου Baseball 1^{ου} επιπέδου

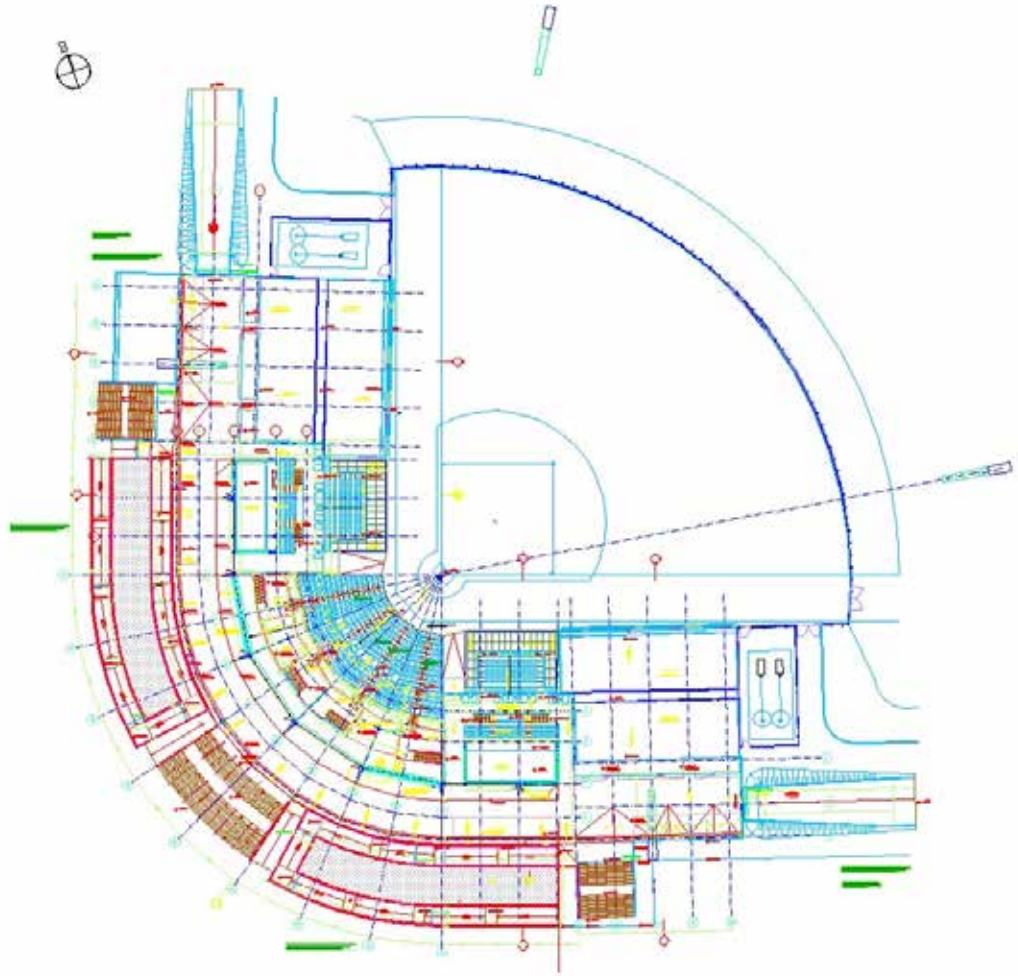
Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 39: Κάτοψη σχεδίου Softball2ου επιπέδου

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

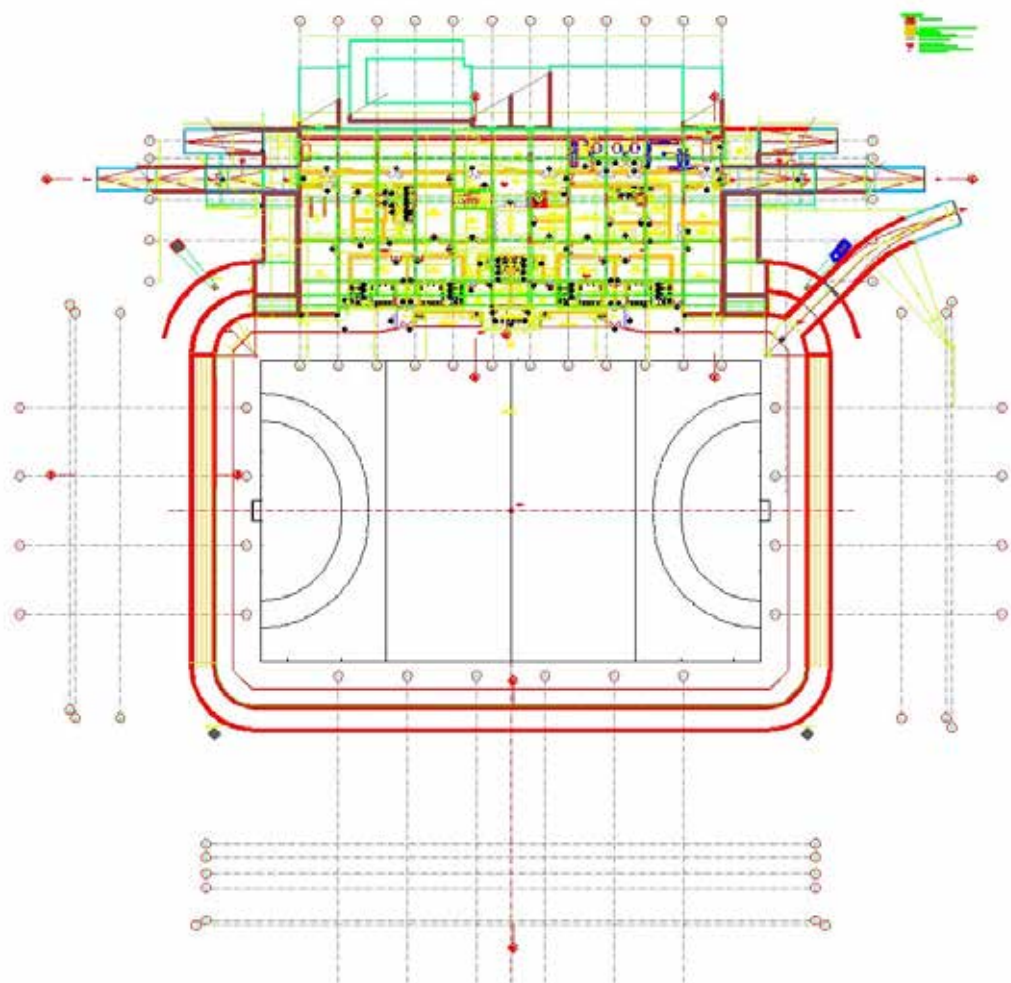
Εικόνα 40: Κάτοψη σχεδίου Softball 2^ο επίπεδου

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

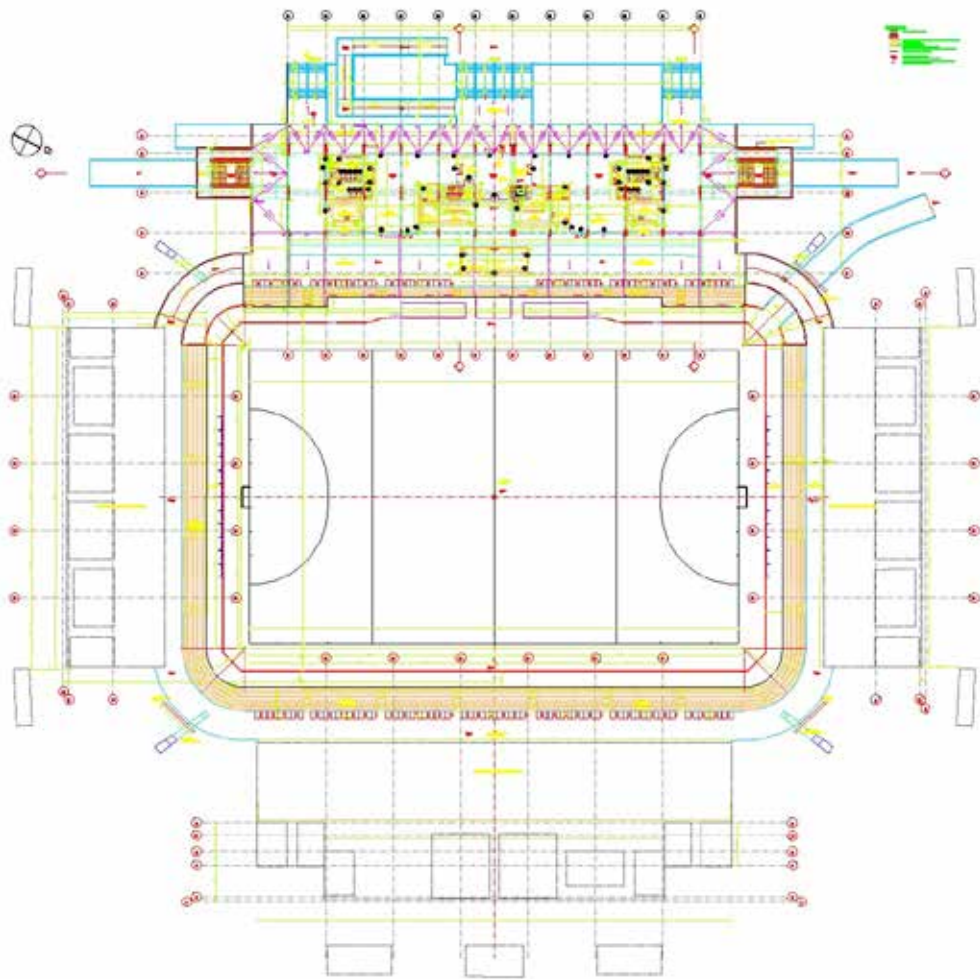
Εικόνα 41: Κάτοψη σχεδίου Softball 3^ο

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 42:Κάτοψη σχεδίου Hockey επίπεδο 0

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Εικόνα 43:κάτοψη σχεδίου Hockey επίπεδο 1

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Ολυμπιακών Αγώνων προβλέπονται και οι εξής λειτουργίες: βοηθητικοί χώροι των αθλητικών χρήσεων πολιτιστικές εκδηλώσεις, χώροι εστίασης του κοινού.

Οι παραπάνω εγκαταστάσεις έχουν συμβάλει αισθητά στην αναβάθμιση της περιοχής και έχουν κατασκευαστεί σύμφωνα με τα υψηλότερα τεχνολογικά πρότυπα.

Στις παλιές κτιριακές εγκαταστάσεις της τεχνικής εξυπηρέτησης και συντήρησης αεροσκαφών της Ολυμπιακής Αεροπορίας κατασκευάστηκαν νέες εγκαταστάσεις όπου φιλοξένησαν τα αθλήματα του Basketball, Handball και Ξιφασκίας.

Το γήπεδο του **Basketball-Handball** χρησιμοποιήθηκε στο υπόστεγο 1 με χωρητικότητα 15.000 θέσεων και συνολική δόμηση 28.000m², στο υπόστεγο 2 διαμορφώθηκαν δύο γήπεδα ξιφασκίας ένα για τα προκριματικά 3.500 θέσεων και ένα για τους τελικούς 5.000 θέσεων. Η συνολική του δόμηση είναι 11.500m².

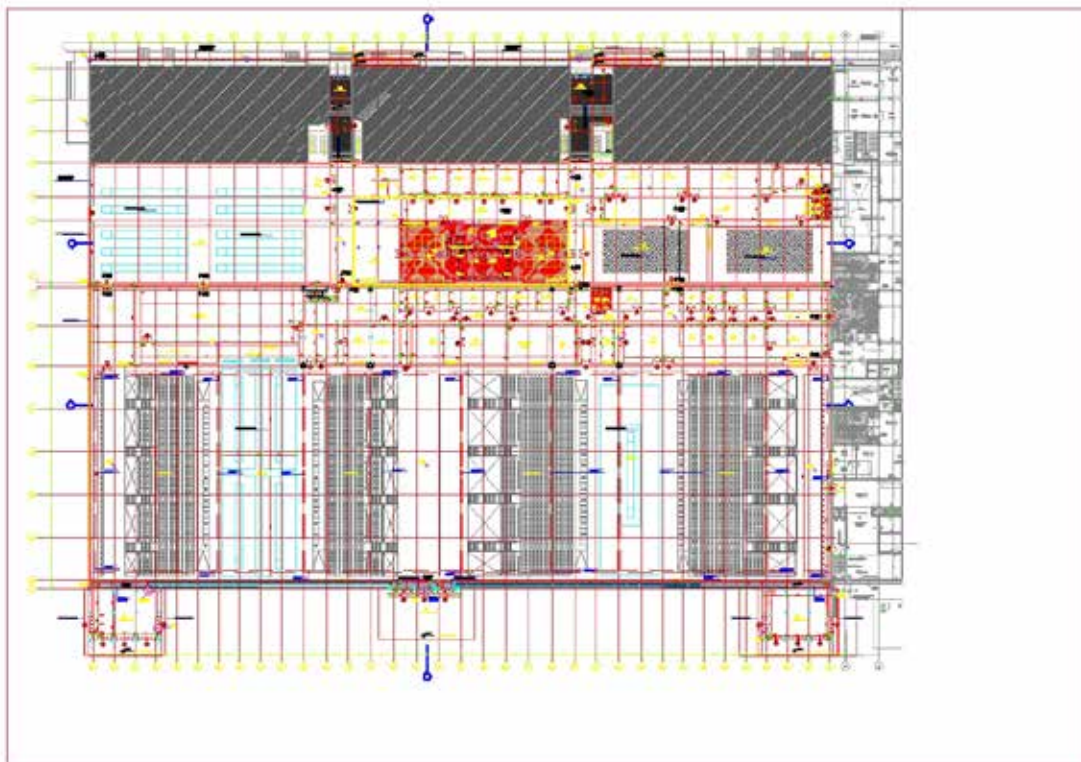

Εικόνα 44: Το γήπεδο του Basketball-Handball

Πηγή από site http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp

Τα δύο κτίρια βρίσκονται στο δυτικό τμήμα του Ελληνικού σε μια συνολική έκταση 109.000m². Στην επέκταση του μεγάλου υπόστεγου της Ολυμπιακής Αεροπορίας δημιουργήθηκαν χώροι εξυπηρέτησης αθλητών, παραγόντων διοίκησης αγωνίσματος και εκπροσώπων τύπου. Τα δύο κτίρια ενώνονται με το συνδετήριο κτίριο το οποίο στεγάζει τα γραφεία και τους βοηθητικούς χώρους.

Στους παραπάνω χώρους έχουν οργανωθεί συναυλίες και αθλητικές εγκαταστάσεις.

Εικόνα 45: Σχέδιο χώρου ξιφασκίας Επίπεδο 0

Πηγή από site http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp

Η πρόσβαση από την κεντρική πλατεία διαμορφώθηκε ώστε η είσοδος να γίνεται από το 1^ο επίπεδο και να μειωθεί ο κτιριακός όγκος προς την πλευρά πρόσβασης.

Στις Ολυμπιακές Εγκαταστάσεις του Ελληνικού ο φορέας του έργου ήταν ΕΥΔΕ ΟΕ 2004 της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ. Η μελετητική ομάδα με το κοινοπρακτικό σχήμα «ΟΛΥΜΠΙΑΚΑ ΕΡΓΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ» συμμετείχαν τα μελετητικά γραφεία: ΑΔΚ/ ΑΡΩΝΗΣ- ΔΡΕΤΤΑΣ-ΚΑΡΛΑΥΤΗΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ Α.Ε. (Αρχιτεκτονική και Στατική Μελέτη, Η/Μ εγκαταστάσεις και μελέτη υποδομών). ΔΕΚΑΘΛΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΡΓΩΝ Α.Ε. (Πολεοδομική και Αρχιτεκτονική Μελέτη). ΦΙΛΩΝ/ Α. ΠΑΝΤΑΖΗΣ- Π.ΚΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ο.Ε. (ΕΙΔΙΚΑ >Αρχιτεκτονικά). ΜΜΒ ΟΜΙΛΟΣ ΜΕΛΕΤΩΝ Δ.Ε. (Μελέτη Η/μ εγκαταστάσεων).

Οι ειδικοί συνεργάτες και σύμβουλοι στα επιμέρους αντικείμενα των μελετών που συμμετείχαν τα μελετητικά γραφεία εσωτερικού και εξωτερικού ήταν: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΤΙΛΛΗΣ (Κυκλοφοριακή μελέτη), ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΖΕΡΒΑΣ

(Φυτοτεχνική μελέτη), ΜΕΤΕΡ ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ ΕΠΕ (Τοπογραφικές εργασίες), BLIGH VOLLER NIELD (AUS)(Αρχιτεκτονική και Ολυμπιακή προσαρμογή εγκαταστάσεων), SINCLAIR KNIGHT MERGE (UK) (Μελέτη μεταλλικών φορέων και κατασκευών) RAY YOUNG CONSULTING ENGINEERS (AUS)- (Μελέτη αγωνιστικών χώρων). Το έργο κατασκευάστηκε από τις Τεχνικές Εταιρείες: ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ Ι:J&P- ΑΒΑΞ Α.Ε., ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΙΙ: ΜΗΧΑΝΙΚΗ Α.Ε. Αντικείμενο του έργου αποτέλεσαν οι κτιριακές αθλητικές και λοιπές υποστηρικτικές εγκαταστάσεις του Ελληνικού στα αγωνίσματα BASEBALL/ SOFTBALL/ HOCKEY/ BASKETBALL/ HANDBALL και ΞΙΦΑΣΚΙΑΣ.. Οι μελέτες του έργου περιλάμβαναν: τοπογραφική μελέτη (αποτύπωση εγκαταστάσεων και υφισταμένων δικτύων), πολεοδομική μελέτη (οργάνωση & γενική διάταξη των χρήσεων (master plan)), κυκλοφοριακή μελέτη (σχεδιασμός της κυκλοφοριακής εξυπηρέτησης των εγκαταστάσεων και ασφάλειας του συγκροτήματος), μελέτη διαμόρφωσης περιβάλλοντα χώρου (διαμόρφωση των χώρων πρόσβασης και διακίνησης κοινού, αθλητών κ.λ.π.), μελέτη υποδομών (ανάπτυξη των δικτύων υποδομών και αντιπλημμυρικής προστασίας), κτιριακές μελέτες (Αρχιτεκτονική, στατική, η/μ εγκαταστάσεων και αγωνιστικών χώρων).

Μέρος του συγκροτήματος αποτελεί και η εγκατάσταση του **Κανόε / Καγιάκ Σλάλομ**. Είναι μία εγκατάσταση που εντυπωσίασε κατά την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων και αποτελεί μια από τις καλύτερες παγκοσμίως κατασκευές για «white-water sports». Η εγκατάσταση του Κανόε/ Καγιάκ Σλάλομ βρίσκεται στην Βόρειο- Ανατολική πλευρά του παλαιού αεροδρομίου του Ελληνικού με χωρητικότητα θέσεων 5.000 θεατών. Το Κανόε/ Καγιάκ Σλάλομ είναι σε μία έκταση 280 στρεμμάτων με πραγματοποιηθείσα κάλυψη 7.201,50 m².

*Εικόνα 46: Η εγκατάσταση του Κανόε / Καγιάκ Σλάλομ
Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)*

Σύμφωνα με τον αρχιτέκτονα του έργου Νίκου Φιντικάκη⁷ η αρχική εγκατάσταση είχε προβλεφθεί να κατασκευαστεί στην παραλία του Σχινά στο

*Εικόνα 47: Η εγκατάσταση του Κανόε / Καγιάκ Σλάλομ
Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)*

---

⁷ Αρχιτέκτονες τεύχος 59 Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2006 σελίδα 62-65

Μαραθώνα. Η δημιουργία όμως ενός τεχνητού βουνού με ύψος 10 μέτρων θα αλιώνει το τοπίο και αποφασίστηκε να μεταφερθεί στους λόφους της τέως Αμερικάνικης Βάσης στο Ελληνικό.

Οι φυσικοί λόφοι που υπήρχαν στις στρατιωτικές εγκαταστάσεις θα διαμορφωθούν με πράσινο όπου ανάμεσα τους θα υπάρχει ένα τεχνητό φυσικό λιμάνι όπου οι όχθες του θα αποτελούν πράσινους περίπατους και μερικές πλαγιές των λόφων θα μετατρέπονται σε κερκίδες για τους θεατές, ξύλινες και με υπόβαση από φυσικές και γεωκυψέλες για τους θεατές χωρίς μπετόν και σίδερα. Οι εγκαταστάσεις

Εικόνα 48: Η εγκατάσταση του Κανόε / Καγιάκ Σλάλομ

Πηγή από site http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp

άντλησης νερού γίνονται από την θάλασσα και κρύβονται μέσα σε ένα άλλο λόφο και γύρο από αυτό βρίσκονται τα γραφεία της Ολυμπιακής εγκατάστασης. Ξύλινες γέφυρες διακλαδώσεις, λίμνες ιδιόμορφες διαπλοκές του νερού και της ξηράς ήπια

Εικόνα 49: Η εγκατάσταση του Κανόε / Καγιακ Σλάλομ

Πηγή από site http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp

και απότομα περάσματα, ένα μικρό νησάκι δημιουργούνται στο πέρασμα του τεχνητού καναλιού όπου έχει σχήμα 8 και έτσι μειώνεται η απαιτούμενη έκταση του αγωνιστικού στίβου και διευκολύνει την πανοραμική άποψη του αθλήματος αλλά και τις μετά-ολυμπιακές χρήσεις του.

Τελικός στόχος του έργου ήταν η θεά να είναι και για τους θεατές αλλά και για τους αθλητές το πράσινο. Ο σχεδιασμός περιλάμβανε μια συνολική πρόβλεψη για την ενσωμάτωση του ειδικού ολυμπιακού εξοπλισμού όπως μια ολοκληρωμένη μελέτη για την μετά-ολυμπιακή χρήση.

Την ώρα όμως των Αγώνων τεράστιοι μετεωρολόγοι ηλεκτρονικοί πίνακες αλλοίωσαν τον σχεδιασμό των εγκαταστάσεων.

Η μετά-ολυμπιακή χρήση προβλέπει τις εξής λειτουργίες και χρήσεις: τις υπάρχον εγκαταστάσεις επιτρέπονται εμπορικά καταστήματα ενοικίασης ή αγοράς αθλητικών ειδών, χώροι εστίασης κοινού και στον περιβάλλοντα χώρο θεαματικό πάρκο, υδροπάρκο.

Για την μετά-ολυμπιακή χρήση της εγκατάστασης ο αρχιτέκτονας του έργου εκφράζει την στεναχώρια του για το μέλλον της εγκατάστασης

Η εγκατάσταση του Σλάλομ κατασκευάστηκαν με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί και από αθλητές αλλά και από μαθητές και φοιτητές

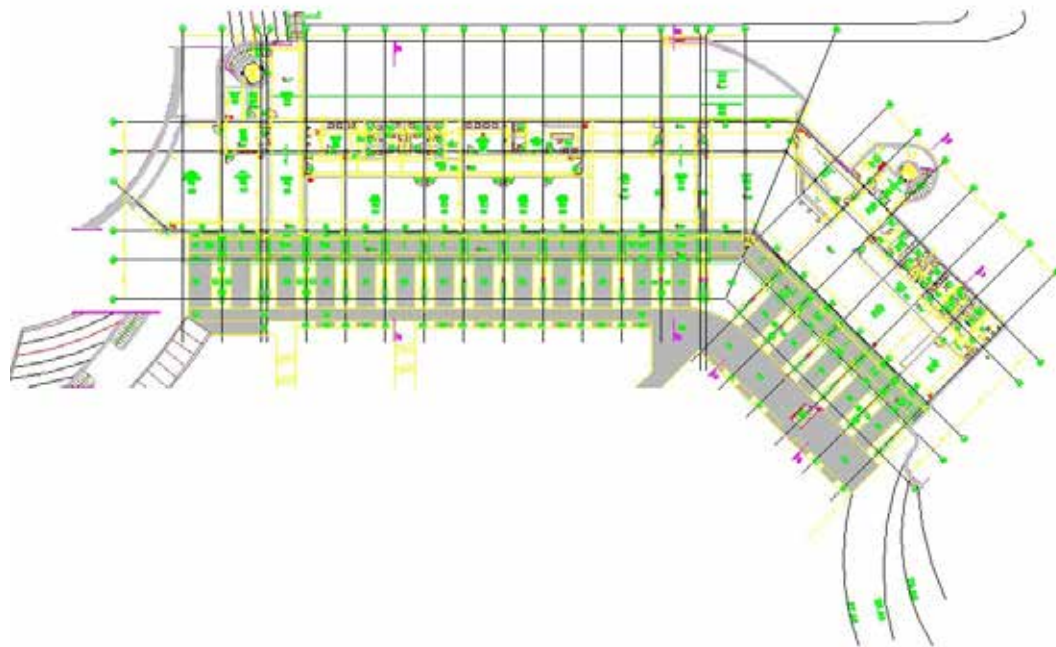
*Εικόνα 50: Η εγκατάσταση του Κανόε / Καγιάκ Σλάλομ
Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)*

συγχρόνως. Στην Γαλλία οι περισσότερες εγκαταστάσεις Σλάλομ ανήκουν στους

*Εικόνα 51: Η εγκατάσταση του Κανόε / Καγιάκ Σλάλομ
Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)*

δήμους με μέσο όρο ετήσιας πληρότητας 35.000 ατόμων με αποτέλεσμα να γίνεται πιο γρήγορα η απόσβεση του συνολικού κόστους χωρίς να αλλοιώνεται ο σχεδιασμός τους .

Εικόνα 52 Σχέδιο του κανόε-καγιάκ Σλάλομ επίπεδο 0

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Σύμφωνα με την εφημερίδα «Καθημερινή» στις 3 Ιανουαρίου 2007 η εγκατάσταση του Κανόε-καγιάκ Σλάλομ στο Ελληνικό για τα επόμενα 30 χρόνια θα αναλάβει την εκμετάλλευση του η J&P Αβαξ- ΓΕΚ- ΒΙΟΤΕΡ- Corfu Waterpark.

Στο Ολυμπιακό κέντρο Κανό-Σλάλομ στο Ελληνικό ο κύριος του έργου ήταν: ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΔΕ/ΟΕ 2004. Τα συνεργαζόμενα γραφεία μελετών για την αρχιτεκτονική, ειδική αρχιτεκτονική και πολεοδομική μελέτη η ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑ Ε.Π.Ε με τους Γ.ΑΛΠΙΑΝΗΣ, Ν. ΦΙΝΤΙΚΑΚΗΣ & ΣΥΝ/ΤΕΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ- ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ. Για την στατική μελέτη : ΛΙΟΝΤΟΣ & ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ Ε.Π.Ε. Για την Η/Μ μελέτη TEAM M-H Ε.Π.Ε. Για την υδραυλική μελέτη DELPHI ENGINEERING ΕΕ. Για την συγκοινωνιακή μελέτη ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ. Για την λιμενική μελέτη ΓΟΥΛΟΥΜΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ. Για τη φυτοτεχνική μελέτη Α.ΜΑΛΑΜΗΣ-Θ. ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ. Για την περιβαλλοντική μελέτη ΕΨΙΛΟΝ Α.Ε.- ECOS ΜΕΛΕΤΗΤΙΚΗ Α.Ε. Για την γεωτεχνική μελέτη ΓΕΩΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΕΠΕ.

Οι ειδικοί σύμβουλοι ήταν οι εξής: HYDROSTADIUM S.A. – Gilles Bernard- Pascal Simon, καθ. ΠΑΝ. ΚΑΡΥΔΗΣ- καθ. Κ. ΜΟΥΤΖΟΥΡΗΣ- ΚΑΘ. Μ. ΜΠΟΝΑΖΟΥΝΤΑΣ και πολεοδόμος Α. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ.

Η κατασκευή έγινε με κοινοπραξία ΤΕΧΝΕΡΓΑ- Ε. ΤΣΑΜΠΡΑΣ ΑΕΤΕ- Κ. ΚΟΥΡΤΙΔΗΣ Α.Ε.

Ένα από τα φιλόδοξα έργα που έγιναν στην παραθαλάσσια ζώνη της Αθήνας για την διεξαγωγή των Ολυμπιακών Αγώνων είναι το Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας του Αγίου Κοσμά. Ο χρόνος

Τα Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας του Αγίου Κοσμά αναπτύσσεται σε δύο επίπεδα. Στο πρώτο επίπεδο, στο επίπεδο της μαρίνας φιλοξενούνται όλες οι

Εικόνα 53: Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

λειτουργίες οργάνωσης και διεξαγωγής των Αγώνων. Στο δεύτερο επίπεδο δημιουργείται μια μεγάλη πλατεία-δρόμος με προορισμό το αμφιθέατρο και την Ολυμπιακή φλόγα από την είσοδο του κέντρου. Ένας παραθαλάσσιος περίπατος αναπτύσσεται παράλληλα με τη ζώνη προστασίας του λιμανιού. Ο αμφιθεατρικός

Εικόνα 54: Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

χώρος με σχήμα χοάνης όπου έχει χωρητικότητα θέσεων 2.000 θεατών όπως και η Ολυμπιακή φλόγα που με τη μορφή της θυμίζει ιστιοφόρο δίνουν μια άλλη μορφή στο αγώνισμα της ιστιοπλοΐας μια μορφή πιο οικία. Η πρόσβαση στο συγκρότημα γίνεται μέσω της Λεωφόρου Ποσειδώνος, καθώς και με τα Μέσα Μαζικής

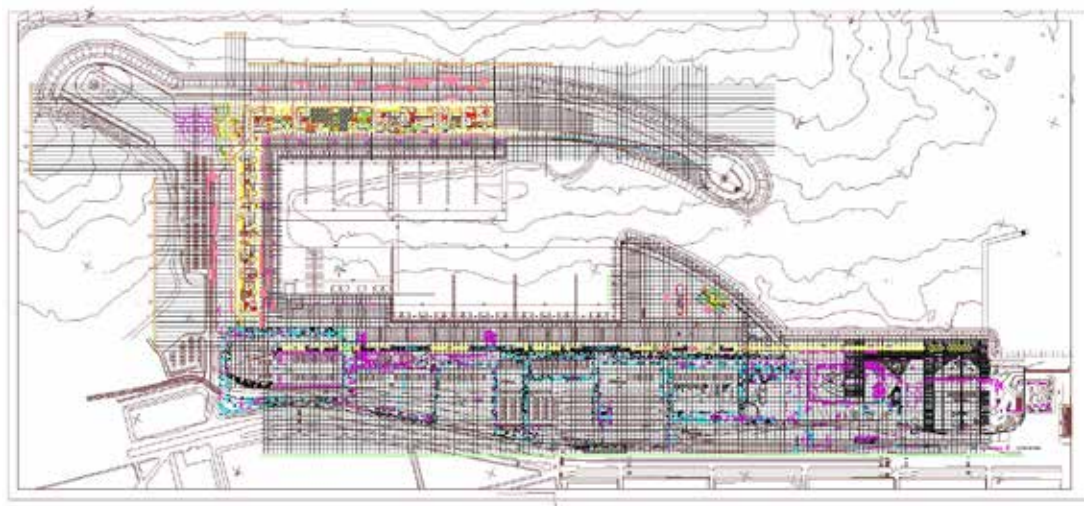
Εικόνα 55: Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Μεταφοράς. Η επιφάνεια του οικοπέδου είναι 424.868m², η πραγματοποιηθείσα δόμηση είναι 8.945,5m² η πραγματοποιηθείσα κάλυψη είναι 16.423m². η εγκατάσταση έχει την δυνατότητα ελλιμενισμού έως και 1.000 σκάφη.

Σύμφωνα με το νόμο 3342/2005 και το άρθρο 24 στο Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας και συγκεκριμένα στην περιοχή εγκαταστάσεων τουρισμού και αναψυχής επιτρέπονται η κατασκευή τριάντα υπνοδωματίων κατηγορίας πέντε αστέρων με συνολική επιφάνεια 1.400m² για την υποστήριξη της μαρίνας.

Εικόνα 56: Σχέδιο Ολυμπιακού κέντρου ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά master plan

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Στην περιοχή ναυταθλητικών εγκαταστάσεων επιτρέπονται η κατασκευή σταθμού καυσίμων, αναψυκτήριο, εγκαταστάσεις υποστήριξης και εξυπηρέτησης σκαφών, εγκαταστάσεις αποθηκών, φυλάκια με w.c

Ακόμα επιτρέπονται οι κινητές λυόμενες κατασκευές για την στέγαση και εξυπηρέτηση σκαφών, υπαίθριοι χώροι συνάθροισης κοινού.

Εικόνα 57: Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά

Πηγή από site [http:// www.olympicproperties.gr/default_gr.asp](http://www.olympicproperties.gr/default_gr.asp)

Στην περιοχή του παράκτιου πάρκου επιτρέπονται οι υπαίθριες πολιτιστικές και αθλητικές εγκαταστάσεις, αποδυτήρια και χώροι υγιεινής κινητές λυόμενες κατασκευές για την στέγαση εκθέσεων και την υποστήριξη και εξυπηρέτηση σκαφών, αναψυκτήρια, υπαίθριοι χώροι συνάθροισης κοινού.

Ο χρόνος προκύρηξης της μελέτης

2.5.2 Το αεροδρόμιο του Ελληνικού (εικ. 58-65)

Στην περιοχή του Ελληνικού μια από τις σημαντικότερες αλλαγές που έγιναν ήταν η απομάκρυνση του αεροδρομίου από το Ελληνικό στα Σπάτα, και την μετατροπή του χώρου του Ελληνικού σε μητροπολιτικό πάρκο πρασίνου αναψυχής και πολιτισμού.

Το αεροδρόμιο του Ελληνικού χτίστηκε το 1938 με ένα διάδρομο προσγειώσεων 1800 μέτρων. Το 1950 το αεροδρόμιο του ελληνικού απέκτησε και έναν άλλο διάδρομο με μήκος 2250 μέτρων. Οχτώ χρόνια αργότερα ο κύριος διάδρομος αυξήθηκε με μήκος 3000 μέτρα και το 1969 ο Ανατολικός Αεροσταθμός εγκαινιάστηκε, ένα έργο του γνωστού αρχιτέκτονα Έρο Ζάρινεν. Η τελευταία αλλαγή που έγινε στο αεροδρόμιο του Ελληνικού ήταν όταν αυξήθηκε ο διάδρομος στα 3500

Εικόνα58:Οι εγκαταστάσεις του παλαιού αεροδρομίου

μέτρα και το 1976 η Ελληνική Κυβέρνηση ανέθεσε σε κοινοπραξία της Aeroports de Paris και του αεροδρομίου της Φρανκφούρτης για την επιλογή μιας καλύτερης τοποθεσίας όσο αφορά την μετακίνηση του αεροδρομίου, η τοποθεσία που θεωρήθηκε καταλληλότερη ήταν τα Σπάτα που εκείνη την περίοδο αναβλήθηκε και αρκετά χρόνια αργότερα το Μάρτιο του 2001 το αεροδρόμιο του Ελληνικού έκλεισε για το Διεθνές Αεροδρόμιο Ελευθέριος Βενιζέλος. Το αεροδρόμιο του Ελληνικού εξυπηρετούσε δέκα με δώδεκα εκατομμύρια επιβάτες το χρόνο την δεκαετία του 1990.

Η απομάκρυνση του αεροδρομίου ήταν ένα θέμα που απασχολούσε τους πολίτες για πολλά χρόνια και οι πρώτες προσπάθειες έγιναν στις αρχές του 1975 με συγκεντρώσεις στο Δήμο Γλυφάδας στην παραλία.

Βασικός στόχος για το Ελληνικό είναι η δημιουργία ενός μητροπολιτικού πάρκου πρασίνου, πολιτισμού και αναψυχής με ήπια μορφή ανάπτυξης και φιλικό προς τον επισκέπτη και το περιβάλλον όπου θα υπάρχει μια έκταση 5.900 στρεμμάτων πάρκου με διάσπαρτες πολιτιστικές δραστηριότητες.

Το πάρκο ίσως καταφέρει να δώσει «άλλον αέρα» στην πόλη μιας και η Αθήνα είναι μια από τις ελάχιστες πόλεις που ασφυκτιούν από την έλλειψη πρασίνου,

Εικόνα 59: Οι εγκαταστάσεις του παλαιού αεροδρομίου

μιας και η εκμετάλλευση της πόλης ως γεωργική και στη συνέχεια ως οικοπεδική οδήγησε την πόλη να χάσει το φυσικό της στοιχείο και στη συνέχεια στη περιβαλλοντική υποβάθμιση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι, πως η Αθήνα διαθέτει μόνο 2,5m² χώρο πρασίνου ανά κάτοικο αρκετά μικρή ποσότητα και αν αναλογιστεί κανείς το χώρο πρασίνου που διαθέτουν άλλες χώρες, όπως για παράδειγμα η Βιέννη και στη Σόφια που διαθέτουν 15m² ανά κάτοικο ή το Παρίσι που διαθέτει 8,5m² ανά κάτοικο είναι πραγματικά απογοητευτική η κατάσταση.

Το Μητροπολιτικό Πάρκο στο Ελληνικό θα αυξήσει το πράσινο στα 4m² ανά κάτοικο και θα μειωθεί η θερμοκρασία κατά ένα βαθμό κελσίου. Η έκταση του αεροδρομίου του Ελληνικού είναι 5.300 στρέμματα ένα ικανοποιητικό μέγεθος για την κατασκευή ενός μητροπολιτικού πάρκου, ενός πάρκου που θα είναι από τα μεγαλύτερα Μητροπολιτικά Πάρκα.

Εικόνα 60: Οι εγκαταστάσεις του παλαιού αεροδρομίου

Η ανάπλαση και η αλλαγή χρήσης των παλαιών εγκαταστάσεων ενός αεροδρομίου στις ευρωπαϊκές πόλεις είναι σπάνιο γιατί πολύ λίγα αεροδρόμια οδηγούνται σε πλήρη παύση της λειτουργίας τους. Ένα πρόσφατο παράδειγμα είναι η μετατροπή του αεροδρομίου του Μονάχου Riem (το οποίο έχει ανάλογη έκταση με το αεροδρόμιο του Ελληνικού) όπου οδηγήθηκε σε πλήρη παύση και έδωσε την θέση του στο νέο αεροδρόμιο Munich 2. Η αναζήτηση του χώρου για το νέο αεροδρόμιο του Μονάχου ξεκίνησε το 1963 και οι εργασίες κατασκευής το 1980. Για περίπου τέσσερα χρόνια οι εργασίες σταμάτησαν και όταν τροποποιήθηκε η μελέτη σε σχέση με την έκταση του η οποία μειώθηκε οι εργασίες συνεχίστηκαν και οι ώρες λειτουργίας περιορίστηκαν.

Το παλαιό αεροδρόμιο του Μονάχου απέχει από την πόλη περίπου 7km και έτσι δίνει την δυνατότητα επέκταση της πόλης. Κατά την διάρκεια του 1987 διάφορες μελέτες που έγιναν, έχει αποδειχθεί πως η εγκατάσταση ορισμένων δραστηριοτήτων

είναι εφικτή. Μερικές δραστηριότητες που αφορούσε η μελέτη είναι οι εξής κατοικία εμπόριο εκθεσιακοί χώροι, χώροι πρασίνου, κτλ.

Το Δεκέμβριο του 2003 έγινε ο διεθνής αρχιτεκτονικός διαγωνισμός για το αεροδρόμιο του Ελληνικού. Η μελετητική ομάδα η οποία αποτελείται από τον κ. Νταβίντ Σερέρο την κα Έλενα Φερνάντεζ και τον κ Φιλίπ Κουανίε, με σύνδεσμο στην Ελλάδα την κα Στέλλα Δαούτη κέρδισε το πρώτο βραβείο η οποία ανακηρύχθηκε από διεθνή επιτροπή. Η μελετητική ομάδα έχει διεθνείς διακρίσεις, με εμπειρία στην μελέτη κατασκευής πάρκων σε πολλές χώρες όπως στις ΗΠΑ, Καναδά, Γαλλία και Κίνα.

Εικόνα 61: Σχέδιο του Μητροπολιτικού πάρκου αναψυχής

Πηγή από site <http://www.el.wikipedia.org/wiki/Αεροδρόμιο>

Σύμφωνα με τον Υπουργό του ΠΕΧΩΔΕ κ. Γιώργο Σουφλιά το Μητροπολιτικό Πάρκο του Ελληνικού θα είναι το μεγαλύτερο σε έκταση πάρκο αναψυχής.

Η έκταση του αεροδρομίου (όπου και εκεί θα βρίσκεται το πάρκο) είναι 5.300 στέμματα. Έχει γίνει πρόβλεψη ένα μεγάλο τμήμα της Λεωφόρου Ποσειδώνος να μετατοπιστεί και να υπογειοποιηθεί με αποτέλεσμα το Πάρκο να αποκτήσει

συνέχεια με το παραλιακό μέτωπο⁸ και στην έκταση του πάρκου και να προσθέτουν 700 στρέμματα. Έτσι έχουμε συνολικό χώρο 6.000 στρεμμάτων.

Νότια του Πάρκου βρίσκεται το Γκολφ της Γλυφάδας με έκταση 500 στρεμμάτων και επομένως η τελική συνολική επιφάνεια πρασίνου είναι 6.500 στρέμματα.

Από τα 6.500 στρέμματα τα 300 καταλαμβάνονται από υπάρχουσες εγκαταστάσεις όπως είναι το αμαξοστάσιο του Τραμ και ΕΘΕΛ, ΔΕΗ, Πυροσβεστική κτίριο FIR, Αθλητικές εγκαταστάσεις, Υγείας και Πρόνοιας, Εκθεσιακό- Συνεδριακό κέντρο στο χώρο του Πρώην Ανατολικού Αερολιμένα. Οι εγκαταστάσεις αυτές θα παραμείνουν.

Επίσης 300 στρέμματα θα χρησιμοποιηθούν για την δημιουργία ενός «Ταμείου Πρασίνου» όπου θα υπάρχει μια ήπια ανάπτυξη με επαγγελματικούς χώρους, κατοικίας και δημοσίων κτιρίων και εγκαταστάσεων.

Επομένως αν αφαιρεθούν τα 600 στρέμματα απομένουν 5.900 στρέμματα χώρος για πράσινο.

Το μεγαλύτερο πάρκο στην Ευρώπη είναι το Χάιντ Πάρκ του Λονδίνου με έκταση 2.500 στρέμματα και του Σεντραλ Πάρκ της Νέας Υόρκης με έκταση 3.500 στρέμματα. Άρα το Πάρκο του Ελληνικού θα είναι το μεγαλύτερο Πάρκο.

Στο Μητροπολιτικό Πάρκο του Ελληνικού θα υπάρξουν 36.800 δέντρα και 17.500 θάμνοι, αριθμός που μπορεί στο μέλλον να αυξηθεί.

Επίσης στο Μητροπολιτικό Πάρκο θα υπάρξουν 54 χιλιόμετρα πεζοπορίας, 5,6 χιλιόμετρα ειδικά διαμορφωμένος χώρος για ποδήλατα, 6,4 χιλιόμετρα για παραθαλάσσιο περίπατο, 24 χιλιόμετρα ειδικά διαμορφωμένης « μαραθώνιας διαδρομής», 4,6 χιλιόμετρο για διαδρομή με άλογο και μια ειδικά διαμορφωμένη διαδρομή 3,8 χιλιομέτρων με γλυπτά.

Η δημιουργία του Μητροπολιτικού Πάρκου έχει ως σκοπό την αξιοποίηση του από όλους τους πολίτες για όλες τις ηλικίες και όλες τις ώρες της μέρας με διάφορες δραστηριότητες όπως αθλητικές, πολιτιστικές, αναψυχής κλπ. Ο επισκέπτης θα μπορεί να μένει στο χώρο για μεγάλο χρονικό διάστημα και θα μπορεί να πραγματοποιήσει αρκετές δραστηριότητες χωρίς να φεύγει από το χώρο.

Οι σημαντικότερες αποφάσεις που θα διαμορφώσουν τον χώρο του Μητροπολιτικού Πάρκου είναι οι παρακάτω:

---

⁸ Ταμείο Πρασίνου, δημιουργήθηκε από το ΥΠΕΧΩΔΕ ώστε να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την ανάπτυξη των κεντρικών και υποβαθμισμένων περιοχών του Λεκανοπεδίου και να δημιουργηθούν και σε αυτές τις περιοχές χώροι πρασίνου ώστε να υπάρξει όφελος και στις υπόλοιπες περιοχές.

- Αναστήνονται τα έξι ρέματα που αποτελούν τους διαδρόμους οργάνωσης πρασίνου και δραστηριοτήτων τους «πράσινους διαδρόμους», που αυτή, ήταν και η βασική ιδέα του σχεδιασμού στο πρώτο βραβείο στον Αρχιτεκτονικό Διαγωνισμό για το Ελληνικό.

Είναι μια σειρά έξι διαδρομών με ικανό πλάτος ώστε να συνδέετε ο υφιστάμενος αστικός ιστός με την ακτή ενσωματώνοντας έτσι τους χώρους αναψυχής, πεζόδρομους, οδικό δίκτυο, διαδρόμους ποδηλασίας. Τα ρέματα θα λειτουργούν παράλληλα και ως συλλεκτήρες των ομβρίων υδάτων, που θα οδηγούν σε ταμιευτήρες για να αντιμετωπιστεί μέρος των αναγκών της άρδευσης του Πάρκου.

- Οι βασικοί διάδρομοι προσγείωσης – απογείωσης χρησιμοποιούνται ως χώρο κίνησης των πεζών και δίνουν τη μεγάλη προοπτική των χώρων. Στους δύο αυτούς άξονες αρθρώνονται πλατφόρμες θεματικών πάρκων για αναψυχή, παιχνίδι, ξεκούραση, εκδηλώσεις.

- Η αστική ανάπτυξη διαμορφώνεται σαν συνέχεια των παρακείμενων αστικών χώρων.

- Το πράσινο του Πάρκου θα είναι απόλυτα εναρμονισμένο και προσαρμοσμένο στο κλίμα, το έδαφος και τη χλωρίδα που επικρατεί στην περιοχή του Σαρωνικού Κόλπου για λόγους περιβαλλοντικής συντήρησης και θα αναπτυχθεί κατά φάσεις .

- Θα απελευθερωθούν χώροι, αφού πρώτα θα γκρεμιστούν χιλιάδες τετραγωνικά κτιρίων που βρίσκονται στο Ελληνικό και κυρίως στην περιοχή της πρώην Αμερικάνικης βάσης. Από τα 419 μικρά και μεγάλα κτίρια που υπάρχουν στην περιοχή του Πάρκου θα διατηρηθούν μόνο τα 41.

Αν και η περιοχή της πρώην Αμερικάνικης βάσης και της Πολεμικής Αεροπορίας ενσωματώνονται στο Πάρκο δεν θα υπάρξει καμία δραστηριότητα και το μόνο που θα διατηρηθεί είναι το κτίριο FIR.

- Ο ολοκληρωμένος σχεδιασμός της αστικής ανάπλασης θα είναι καινοτόμος και θα περιλαμβάνει ενεργειακό- φιλοπεριβαλλοντικό σχεδιασμό κτιρίων και υπαίθριων χώρων⁹.

Όσων αφορά την εύκολη πρόσβαση των πολιτών και τα έργα υποδομής το ΥΠΕΩΔΕ προβλέπει τις παρακάτω παρεμβάσεις:

- Όπως έχουμε αναφέρει και πιο πάνω, ένα μεγάλο τμήμα της Λεωφόρου Ποσειδώνος θα μετατοπιστεί και θα υπογειοποιηθεί διαμέσου του χώρου του

---

⁹ www.minenv.gr/download/2007-08-02.synentefksu.typoy.parko.ellinikou..doc

Ελληνικού και σε μέγιστη απόσταση 400μ από την υφιστάμενη αρτηρία ώστε να εξασφαλίζεται λειτουργική ενοποίηση του υπό διαμόρφωση χώρου με την παραλιακή ζώνη και τις εγκαταστάσεις του Αγ. Κοσμά.

- Προγραμματισμένη ανάπτυξη ενός νέου οδικού συνδέσμου με χαρακτηριστικά ελεύθερης λεωφόρου μεταξύ της Λ. Ποσειδώνου και του αυτοκινητόδρομου της Αττικής οδού μέσω της Σήραγγας Υμηττού που θα διέρχεται στο βόρειο όριο του Πάρκου και θα υπογειοποιηθεί σε μεγάλο μήκος ώστε να γίνεται ισόπεδα η σύνδεση του Πάρκου με τις παρακείμενες περιοχές κατοικίας.

- Δύο σταθμοί του Μετρό θα κατασκευασθούν Λ. Βουλιαγμένης, στα δύο άκρα του Πάρκου. Οι σταθμοί θα παραδοθούν το 2009.

- Είναι πιθανόν να γίνει επαναχάραξη της γραμμής του Τραμ στο βόρειο άκρο του Πάρκου και να επεκταθεί η γραμμή του Τραμ μέχρι το σταθμό του Μετρό ώστε να εξασφαλίζεται η μετεπιβίβαση των επισκεπτών.¹⁰

Η διαχείριση των υδάτινων πόρων για τα 5.300 στρέμματα του Πάρκου θα γίνει σύμφωνα με ένα νέο σύστημα διαχείρισης των υδάτων. Τα νερά των βροχών στην περιοχή θα συγκεντρωθούν (ώστε να αποφευχθούν οι πλημμύρες) σε δεξαμενές και θα χρησιμοποιηθούν για την άρδευση των φυτών του Πάρκου.

Η επιλογή των δέντρων φύτευσης θα γίνει σύμφωνα με το Μεσογειακό κλίμα της περιοχής.

Δέντρα με ταχεία ανάπτυξη θα ενώσουν την λεωφόρο Βουλιαγμένη και την λεωφόρο Ποσειδώνος και θα τοποθετηθούν σε διπλές δεντροστοιχίες. Στις πιο ξηρές περιοχές του Πάρκου θα δημιουργηθούν πυκνά άλση από δέντρα που μεγαλώνουν με αργούς ρυθμούς όπως είναι ελιές, αμυγδαλιές ή πεύκα. Στις περιοχές που βρίσκονται ανάμεσα στις δεξαμενές και σε ξηρές περιοχές θα δημιουργηθούν μεικτά άλση που θα αποτελούνται από πέντε διαφορετικά είδη φυλλοβόλων δέντρων και θάμνων όπου θα υπάρχει λιβάδι ή χλόη. Γύρω από τις δεξαμενές θα τοποθετηθούν υδροχαρή φυτά. Σε περιοχές με αθλητικές δραστηριότητες ή σε περιοχές για πικνίκ ή γύρω από τα κτίρια θα τοποθετηθεί γκαζόν. Ξηρή χλόη θα τοποθετηθεί μεταξύ των πράσινων διαδρομών. Φράκτες φυτών και θάμνων θα τοποθετηθούν ώστε να χρησιμοποιηθούν για διάφορους σκοπούς όπως είναι: ανεμόφραξη, οικολογικές φωλιές κλπ.

---

¹⁰ www.minenv.gr/download/2007-08-02.synentefksu.typoy.parko.ellinikou..doc

Οι τέσσερις όμοροι δήμοι που περιβάλλουν το αεροδρόμιο (Άλιμος, Αργυρούπολη, Γλυφάδα, Ελληνικό) όρισαν τρεις βασικούς άξονες : πράσινο, πολιτισμό και αναψυχή.

Παρακάτω ακολουθεί μια μελέτη που συνέταξε το γραφείο ΑΣ.Π.Α.Α.Ε-Αστικές Περιβαλλοντικές Αναπλάσεις τον Απρίλιο του 2001 ¹¹.

Το δάσος θα αποτελεί το σημαντικό σημείο του πάρκου καθώς θα περιλαμβάνει μεγάλες εκτάσεις πρασίνου, περιοχές με χλοοτάπητα που θα χρησιμοποιηθούν για δραστηριότητες αναψυχής.

Τα φυτικά είδη, που θα χρησιμοποιηθούν θα είναι αυτά που ευδοκούν σε ξηροθερμικές συνθήκες και σε ορισμένα σημεία του κήπου θα δημιουργηθούν θεαματικοί κήποι όπως είναι συνθέσεις κάκτων, Βοτανικός κήπος, κλπ.

Εικόνα 62: Οι εγκαταστάσεις του παλαιού αεροδρομίου

Στο μητροπολιτικό πάρκο δεν θα λείπει και το στοιχείο του νερού καθότι η περιοχή του Ελληνικού διαθέτει υπόγεια ύδατα. Στα βόρεια και στα νότια του πάρκου καταλήγουν δύο ρέματα. Οι δύο λίμνες που δημιουργούνται στο πάρκο θα μπορέσουν να χρησιμοποιηθούν ως αποθέματα συγκέντρωσης νερού της βροχής.

¹¹ Περιοδικό Αρχιτέκτονες τεύχος 28 Ιούλιος – Αύγουστος 2001

Το αγροτικό στοιχείο θα είναι η κύρια μορφή του πάρκου, το οποίο καλύπτει δύο ιδέες. Η πρώτη ιδέα αναφέρεται σε θάματα σύνθεσης τοπικού, γεωργικό Αττικό σε αρμονία με το δασικό. Η δεύτερη ιδέα αναφέρεται στην εκπαιδευτική σκοπιά με κατεύθυνση την προσέγγιση του νεανικού αστικού πληθυσμού με τις ασχολίες της αγροτικής υπαίθρου.

Η δημιουργία του ιππικού ομίλου στο πάρκο σχετίζεται άμεσα με το σύνολο των επισκεπτών του πάρκου, όπως και ένα μέσο επίσκεψης καθώς ειδικές πορείες θα επιτρέπουν τους επισκέπτες να περιηγηθούν.

Όσο αφορά την παιδική αναψυχή δύο ενότητες θα δημιουργηθούν. Η πρώτη ενότητα αφορά το βορειοανατολικό άκρο του πάρκου και θα λειτουργεί ως Λούνα Πάρκ. Η δεύτερη ενότητα αφορά και αυτή το βορειοανατολικό μέρος του πάρκου κοντά στις πολιτιστικές εγκαταστάσεις στην αρχή του δάσους.

Στο μητροπολιτικό πάρκο καθότι βρίσκεται δίπλα στην παραλία θα προσφέρει δυνατότητα κολύμβησης. Δύο πισίνες κατασκευάζονται δύο πισίνες, μία στο χώρο της ελληνικής βάσης και η άλλη στην παραλιακή ζώνη.

Ένας λόφος θα δημιουργηθεί που θα αξιοποιείται ως σημείο θεάς, θα κατασκευαστούν κτίρια εστίασης, εστιατόρια αναψυκτήρια.

Το Μητροπολιτικό πάρκο του Ελληνικού είναι κατάλληλο ώστε να αξιοποιηθεί για υπαίθριες και στεγασμένες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, μουσικής θεάτρου κλπ. Επίσης η καλή κυκλοφοριακή και συγκοινωνιακή σύνδεση όπως και οι σημαντικές εκτάσεις χώρων στάθμευσης αποτελούν ένα μεγάλο πλεονέκτημα στην δημιουργία των εγκαταστάσεων.

Δύο υπαίθριοι χώροι καλλιτεχνικών εκδηλώσεων θα δημιουργηθούν ο πρώτος θα διαμορφωθεί στα πράνη του λόφου που χωρίζουν την ενότητα των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων από τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις τεχνικής υποδομής. Ο δεύτερος χώρος δημιουργείται στη συνέχεια του θεάτρου και λειτουργεί ως χώρος για μεγαλύτερης έκτασης εκδηλώσεις.

Ένας σημαντικός αριθμός κτιρίων διατηρείται στις εκτάσεις της πρώην αμερικάνικης βάσης που θυμίζουν μια μικρή πόλη. Η διατήρηση αυτού του χαρακτήρα της μικρής πόλης μπορεί να αποδώσει ζωντάνια στο Πάρκο.

Το Πάρκο παρέχει τη δυνατότητα χωροθέτησης σημαντικών εκδηλώσεων.

Το μουσείο αεροπορίας αποτελεί ένα βασικό στοιχείο μνήμης του χώρου, στον χώρο του αεροδρομίου βρίσκεται ένας σημαντικός αριθμός παλαιών αεροπλάνων και έτσι η συλλογή του Μουσείου ξεκινάει από αυτά.

Εικόνα 63: Οι εγκαταστάσεις του παλαιού αεροδρομίου

Το Μουσείο Τεχνολογίας και Επιστημών έχει την έρευνα και παρουσίαση των μέχρι σήμερα επιτευγμάτων με εμφάνιση στον ελληνικό πολιτισμό αλλά και τη συνεχή παρακολούθηση της σύγχρονης τεχνολογικής εξέλιξης.

Ένα σύγχρονο Μουσείο Θαλάσσιας Φυσικής Ιστορίας θα στεγαστεί στα κτίρια της κατασκευαστικής βάσης της Ολυμπιακής. Στο Μουσείο θα παρουσιάζει τη θαλάσσια ζωή της Μεσογείου και μέρος του σχεδίου θα σχεδιασθεί ως ενυδρείο.

Ο έλεγχος της κυκλοφορίας στον εναέριο χώρο των Αθηνών θα εξακολουθεί να λειτουργεί στις υφιστάμενες εγκαταστάσεις και δεν πρόκειται να μεταφερθεί στα Σπάτα.

Βόρεια του ανατολικού αερολιμένα αναπτύσσεται ένα σύγχρονο διοικητικό κέντρο. Δημιουργούνται κτίρια δημόσιας διοίκησης με σκοπό την εξυπηρέτηση της ευρύτερης περιοχής καθώς και κτίρια τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το υπάρχον κτίριο του ανατολικού αερολιμένα επανακτάται και θα λειτουργεί ως εκθεσιακό κέντρο.

Εικόνα 64: Οι εγκαταστάσεις του παλαιού αεροδρομίου

Σε περιφερειακές στην προέκταση του δάσους του πάρκου εντάσσονται και οι λειτουργίες αθλητισμού. Μέρος των αθλητικών εγκαταστάσεων του Αγίου Κοσμά μεταφέρονται.

Νοτιοδυτικά του Μητροπολιτικού Πάρκου μεταξύ της κεντρικής ενότητας του δάσους και του προγραμματιζόμενου Ολυμπιακού Ιστιοπλοϊκού Κέντρου σε έκταση 85 στρεμμάτων δημιουργείται το Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Έρευνας.

Στο βόρειο τμήμα της έκτασης του Μητροπολιτικού Πάρκου λειτουργούν σήμερα εγκαταστάσεις τεχνικής υποδομής της πόλης.

Αναπόσπαστο κομμάτι του Πάρκου αποτελεί η παραλιακή ζώνη με έκταση 930 στρεμμάτων. Είναι πολύ σημαντικό δύο μεγάλες εκτάσεις να σχεδιασθούν ολοκληρωμένα με αλληλοσυμπληρούμενες δραστηριότητες και το Μητροπολιτικό Πάρκο να προσλάβει ένα πρόσθετο παραθαλάσσιο χαρακτήρα που αποτελεί κύριο στοιχείο της Αττικής γης.

Το σύνολο του παραλιακού μετώπου του Πάρκου συνδέεται λειτουργικά με το κεντρικό τμήμα και αποδίδεται στο σύνολο των κατοίκων του λεκανοπεδίου με κύρια χρήση ήπιας αναψυχής συνυφασμένης με τη θάλασσα και την κολύμβηση.

Η επέκταση και αποκατάσταση της ακτής μετά τις καταστροφικές επιχώσεις της δεκαετίας του '70 αποτελεί τον κύριο στόχο των παρεμβάσεων. Χρήσεις που δεν είναι συμβατές με το χαρακτήρα της θάλασσας όπως πίστα go Kart καθώς και νυχτερινά κέντρα θα απομακρυνθούν. Το κτίριο του Εθνικού Κέντρου Θαλασσών Ερευνών διατηρείται, ένα κτίριο που ανακτά χαρακτήρα ενημέρωσης και προβολής του θαλάσσιου περιβάλλοντος της Μεσογείου. Οι παραλίες του Αλίμου και της Γλυφάδας συνδέονται με πεζόδρομο ώστε να αποτελεί έναν χώρο αναψυχής και περιπάτου.

Στο βόρειο τμήμα βρίσκονται οι εγκαταστάσεις του Αγίου Κοσμά που διατηρούν το χαρακτήρα τους. Οι εγκαταστάσεις έχουν υψηλή και πυκνή βλάστηση και αποτελούν σημαντικό πόλο αθλητικών εγκαταστάσεων.

Η περιοχή του Ελληνικού συνδέεται με την λεωφόρο Βουλιαγμένης και την Ποσειδώνος. Στο βόρειο τμήμα του Πάρκου κάθετοι οδικοί άξονες χαράσσονται οι οποίοι συνδέονται οι χώροι στάθμευσης. Ο κόμβος στην ανατολική πλευρά του αεροδρομίου εξυπηρετεί τις χρήσεις του διοικητικού κέντρου.

Η περιφερειακή του Golf, στο νότιο άκρο του Πάρκου, διατηρείται αλλά μεταφέρεται εκτός οικιστικού δικτύου και συνδέεται άμεσα με τον ανισόπεδο κόμβο του ανατολικού αεροσταθμού. Οι χώροι στάθμευσης χωροθετούνται περιφερειακά και εξυπηρετούν το σύνολο των λειτουργιών. Το μήκος της έκτασης είναι 3.350 m και το

Εικόνα 65: Αμαξοστάσιο του τραμ δίπλα από την εγκατάσταση κανόε καγιακ Σλαλομ

πλάτος 2.200 m. Οι αποστάσεις αυτές διανύονται με τα πόδια σε μισή ώρα και είκοσι λεπτά αντίστοιχα. Για την εύκολη και γρήγορη μετακίνηση μέσα στο Πάρκο είναι σκόπιμο ο σχεδιασμός και λειτουργία εσωτερικής λεωφορειακής γραμμής. Το λεωφορείο θα συνδέει τις εισόδους του Πάρκου τις στάσεις μετρό, τους χώρους στάθμευσης με τους πόλους δραστηριοτήτων.

Η επέκταση του μετρό συνεχίζεται κατά μήκος της λεωφόρος Βουλιαγμένης.

Οι εργασίες για την κατασκευή του πάρκου πρόκειται να ξεκινήσουν το 2009.

2.6 Γλυφάδα

Η Γλυφάδα είναι ένα παραλιακό προάστιο στα Νότια της Αθήνας. Κατά την αρχαιότητα ο δήμος της Γλυφάδας είχε την ονομασία δήμος Αιξωνής και ήταν μια από τις πλουσιότερες περιοχές της Αθήνας εξαιτίας των γεωργικών καλλιεργειών.

Σύμφωνα με τις ενδείξεις η περιοχή Αξιωνής φαίνεται να κατοικείται σε όλες τις περιόδους από την προϊστορική εποχή έως τα βυζαντινά χρόνια.

Κατά τους αρχαϊκούς χρόνους η Αξιωνή φαίνεται να παρουσιάζει αγροτική κοινότητα και στους κλασσικούς χρόνους η περιοχή του Πυρναρί να γίνεται κέντρο οικισμού σύμφωνα με τα λείψανα που έχουν βρεθεί. Δίπλα στον Αγ. Νικόλαο, περνούσε η αρχαία οδός για το Σούνιο και διάσχισε το κέντρο του δήμου. Στο μήκος της οδού υπήρχαν τα αξιόλογα κλασικά νεκροταφεία που είχαν επιβλητικά μνημεία. Οι περισσότεροι κατοικούσαν στο εσωτερικό της πόλης χωρίς όμως να εγκαταλείψουν την παραλία μιας και εκεί ήταν το λιμάνι των Αιξωνέων.

Στην ρωμαϊκή και βυζαντινή περίοδο ο οικισμός απλώθηκε ή μετακινήθηκε προς την περιοχή της Πούντας σύμφωνα με τα λείψανα που βρέθηκαν. Από την αρχαιότητα έως τον περασμένο αιώνα η περιοχή αυτή κράτησε το αγροτικό της χαρακτήρα.

Από τις αρχές του 20^{ου} αιώνα η περιοχή άλλαξε την ονομασία της σε Γλυφάδα από κάποια πηγάδια που υπήρχαν και είχαν γλυφό νερό. Μέχρι το 1926 η περιοχή ανήκε στην κοινότητα του Μπραχαμίου όπου έγινε ανεξάρτητη κοινότητα. Το 1920 χτίζονται τα πρώτα σπίτια και η τουριστική εκμετάλλευση της παραλίας δεν άργησε να φανεί, η Γλυφάδα γίνεται μια σύγχρονη λουτρόπολη. Κατά την περίοδο του πόλεμου η λουτρόπολη ατονεί και οι παραθεριστές αρχίζουν να λιγοστεύουν. Οι κάτοικοι της Γλυφάδας κατά την περίοδο του πολέμου δεν πείνασαν αλλά βομβαρδίστηκαν ανελέητα με αποτέλεσμα η συνοικία του Βοσπόρου να καταστραφεί μιας και βρισκόταν κοντά στο αεροδρόμιο που εκείνη την εποχή λειτουργούσε ως στρατιωτικό.

Εικόνα 66: Το τραμ στην περιοχή της Γλυφάδας

Πηγή από το site [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)

Την εποχή που επεκτεινόταν το αεροδρόμιο στην Γλυφάδα κατοικούσαν περίπου 100 οικογένειες που δούλευαν ως εργάτες στην επέκταση του αεροδρομίου, ως μικροεπαγγελματίες έμποροι. Στην επέκταση του αεροδρομίου πολλές οικογένειες βρέθηκαν χωρίς σπίτια παίρνοντας μια μικρή αποζημίωση.

Όταν αναφερόμαστε στην Γλυφάδα μιλάμε για την Κάτω Γλυφάδα και την Άνω Γλυφάδα δηλαδή την Τερψιθέα που η ανάπτυξη της άρχισε πολύ αργότερα από το 1960.

Οι πρώτοι αγοραστές στην περιοχή της Τερψιθέας ήταν το 1933 έναντι ενός μικρού ποσού και κάτι κουπονιών από την εφημερίδα Ελεύθερος Άνθρωπος. Η περιοχή εκείνη την εποχή είχε χωματόδρομους δεν είχε καθόλου πράσινο, δεν είχε νερό και φως ούτε συγκοινωνία δεν υπήρχε που να μπορεί να τη συνδέει με τις άλλες περιοχές . Η Γλυφάδα σήμερα διασχίζεται από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένη που ενώνεται με την Άνω και Κάτω Γλυφάδα και την Λεωφόρο Ποσειδώνος. Η Κάτω Γλυφάδα είναι μια από τις πιο εμπορικές περιοχές διαθέτει εμπορικά κέντρα και πολλούς χώρους διασκέδασης.

Εικόνα 67: Το τραμ στους δρόμους της Γλυφάδας

Πηγή από το site <http://www.tramsa.gr>

2.6.1 Ολυμπιακά έργα στην Γλυφάδα

Στην περιοχή της Γλυφάδας δεν κατασκευάστηκαν εγκαταστάσεις για τους Ολυμπιακούς Αγώνες. όμως στην περιοχή της Γλυφάδας υπάρχει ο τερματικός σταθμός του τραμ για την διαδρομή Φάληρο – Γλυφάδα, μια διαδρομή που μπορεί κανείς να δει όλες τις εγκαταστάσεις στο θαλάσσιο μέτωπο της Αθήνας.

Το τραμ εξυπηρετεί αρκετό κόσμο συνδέοντας τις νότιες περιοχές της Αθήνας με το κέντρο της πόλης καθώς και περιοχές που δεν είναι παραθαλάσσιες με την θάλασσα. Χιλιάδες είναι οι επιβάτες που κατεβαίνουν κατά τους θερινούς μήνες για μπάνιο.

Εικόνα 68: Η αλλαγή της οδού Μεταξά

Πηγή από το site [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)

Η αρχική μελέτη του τραμ ήταν να κατασκευαστεί μέχρι την Βούλα όπου μέχρι το Σεπτέμβριο του 2007 θα κατασκευαστεί, και τον Πειραιά. Κάθε επέκταση του τραμ συνοδεύεται με ανάπλαση των διερχόμενων περιοχών. Στην περιοχή της Γλυφάδας έχει κατασκευαστεί δίκτυο αποχέτευσης όμβριων υδάτων στην οδό Αγγέλου Μεταξά και Διαδόχου Παύλου καθώς και ένα τμήμα της οδού που εξυπηρετεί τη Μαρίνα ένα πάγιο αίτημα της τοπικής κοινωνίας. Η Αγγέλου Μεταξά έγινε πεζόδρομος, εμπλουτίστηκε με πράσινο και τοποθετήθηκαν νέες εγκαταστάσεις φωτισμού.

Συμπεράσματα

Στις 13 Αυγούστου 2004 ξεκίνησαν οι Ολυμπιακοί Αγώνες και πλήθος ατόμων επισκέφτηκαν την χώρα μας για να παρακολουθήσουν αλλά και να λάβουν μέρος στους αγώνες. Παρά τα προβλήματα που αντιμετώπισαν με την κατασκευή των εγκαταστάσεων τα στάδια κατάφεραν και ολοκληρώθηκαν στην ώρα τους και η Ελλάδα μπόρεσε να κερδίσει το στοίχημα και να διεξάγει τους αγώνες με μεγάλη επιτυχία!

Τα έργα που έγιναν στο Φαληρικό όρμο βοήθησαν στην ανάδειξη της περιοχής, συγκεντρώνοντας πλήθος κόσμου και κατά την διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και μετά την λήξη αυτών.

Ο μεγάλος όγκος των έργων βοήθησε στην βιώσιμη ανάπτυξη, επηρεάζοντας θετικά την αισθητική και περιβαλλοντική αναβάθμιση καθώς και την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη σε βαθμό αντάξιο του μετά-ολυμπιακού οράματος για την Αθήνα του μέλλοντος.

Δυστυχώς μετά την λήξη των Ολυμπιακών Αγώνων οι περισσότερες εγκαταστάσεις εγκαταλείφθηκαν. Το πράσινο που υπήρχε στο Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας στις κοίτες του Ιλισού και του Κηφισού εγκαταλείφθηκε με αποτέλεσμα να ξεραθεί, οι ελεύθεροι χώροι γέμισαν σκουπίδια, δεκάδες αθίγγανοι έχουν στήσει τις αυτοσχέδιες σκηνές τους. Εκτός όμως από το καταυλισμό των αθίγγανων η περιοχή δίπλα από το στάδιο έχει γίνει και χώρος επίδειξης αγωνιστικών αυτοκινήτων. Η κατάσταση αυτή στην περιοχή του Φαλήρου απόκοψε τους κατοίκους των γύρω περιοχών για την καθημερινή τους βόλτα ή για την άθληση τους. Περίπου 350 στρέμματα είναι αφιλόξενα αφού κυριαρχούν ξεραμένα δέντρα σκουπίδια, εγκατάλειψη ερημιά.

Η παραλία του Φαλήρου παρόλο τις υποσχέσεις που δόθηκαν παραμένει κλειστή στους πολίτες. Οι υποσχέσεις για την μεταμόρφωση του Φαλήρου για τις τεχνητές λίμνες οικολογικό πάρκο ενυδρείο, λιμανάκι με εστιατόριο εναέριες πεζογέφυρες μέχρι αυτή την στιγμή δεν έχει γίνει καμία διαδικασία πραγματοποίησης του έργου. Το μεγαλύτερο μέρος των ολυμπιακών εγκαταστάσεων είναι κλειστό για το κοινό.

Εικόνα 69: Η υπερυψωμένη γέφυρα επί της λεωφόρου Ποσειδώνος

Οι περισσότερες παρεμβάσεις που έγιναν λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων είχαν ως στόχο την αναβάθμιση των κοινόχρηστων χώρων όπως είναι η διαμόρφωση πεζοδρομίων, εγκατάσταση αστικού εξοπλισμού, αποκατάσταση σημαντικών διατηρητέων κτιρίων. Μία σημαντική παρέμβαση είναι η μείωση των παράνομων διαφημίσεων που κατά την διάρκεια των Αγώνων έδωσαν μια ευπρεπή εικόνα στη διεθνή σκηνή και την ελπίδα για την μονιμότερη αντιμετώπιση.

Παρόλο που ο Φαληρικός όρμος είναι η μοναδική διέξοδος των κατοίκων προς τη θάλασσα από την δεκαετία του 1970 άρχισε να καταστρέφεται για λόγους τουριστικής ανάπτυξης με εκτεταμένες επιχωματώσεις η κατασκευή της μαρίνας του Φλοίσβου, την υπερυψωμένη Λ. Ποσειδώνος και του ΣΕΦ ενώ τα αντιπλημμυρικά έργα δεν έχουν κατασκευαστεί ακόμα και σήμερα. Οι περιοχές του Φαλήρου του Μοσχάτου και της Καλλιθέας αν και παραθαλάσσιες περιοχές αποκόπτονται από τη θάλασσα λόγω των έργων που έχουν γίνει στο φαληρικό όρμο.

Εικόνα 70: Πεζογέφυρα που βρίσκεται στο ΣΤΕΦ

Εικόνα 71

Σ' αυτές τις περιοχές αν και είχαν προγραμματιστεί να κατασκευαστούν επτά ανοικτά ολυμπιακά γήπεδα και πέντε κλειστά λόγω αντίδραση της επιστημονικής κοινότητας κατασκευαστήκαν τελικά μόνο ένα ανοικτό και ένα κλειστό γήπεδο στην παραλία.

Στην περιοχή του Αϊ-Γιώργη (στο Δέλτα Φαλήρου) η κατασκευή ενός γηπέδου 10.000 θέσεων αποφεύγεται τελευταία στιγμή και στην θέση του κατασκευάζεται, από τον κ. Βωβό, ένα συγκρότημα συνολικού εμβαδού 23.397m² και όγκου 106.117m³ με τριώροφο υπόγειο σταθμό αυτοκινήτων σε μία έκταση 17 στρεμμάτων , μια έκταση που είχε παραχωρηθεί το1977 στο Ριζάριο. Σ' αυτό το σημείο στις αρχές του Νοέμβρη ξεκίνησε η λειτουργία του νέου Village World με εννέα αίθουσες κινηματογράφου, μπόουλινγκ. μπιλιάρδα, καφέ- εστιατόρια κ.α σε μία επιφάνεια 6.150m². Δίπλα από το νέο κτίριο της Villages φιλοξενούνται δύο μεγάλες αλυσίδες καταστημάτων η Media Markt και η LG Electronics καταστήματα

Εικόνα 72:Κτίριο του Village World που βρίσκεται στο Δέλτα Φαλήρου κοντά στο κλειστό γυμναστήριο Φαλήρου.

που μπορεί να φέρουν αλλαγές στο εμπορικό χάρτη της Αθήνας. Αξίζει να σημειωθεί πως σ' αυτό το σημείο ανακαλύφθηκε τμήμα του αρχαίου λιμανιού του Φαλήρου που

όμως καταστράφηκε λόγω του ότι αποξηλώθηκαν κάποιες κατασκευές για να διατηρηθούν σε Μουσείο.

Ένα από τα έργα που αποκόπτουν τον πολίτη από την θάλασσα είναι και ο υπερυψωμένος κόμβος για την σύνδεση της Λ. Κηφισού με τη Λ. Ποσειδώνος και η κάλυψη τμήματος του Κηφισού. Ίσως η κατασκευή της νέας παραλιακής λεωφόρου σε νέα θέση λίγο πιο νότια και όσο το δυνατόν υποβιβασμένη να μην αποκόψει την πόλη από την παραλία.

Εικόνα 73: Κατάστημα Media Markt στην περιοχή του Δέλτα Φαλήρου

Στην περιοχή του Ελληνικού, με το μεγαλύτερο ολυμπιακό συγκρότημα καθότι διαθέτει το κανό- καγιάκ- σλάλομ, τις εγκαταστάσεις του μπέιζ μολ-σοφτμπόλ- χόκεϊ, τις εγκαταστάσεις της ξιφασκίας και το Ιστιοπλοϊκό κέντρο του Αγίου Κοσμά μέχρι τις αρχές του καλοκαιριού οι παραλίες ήταν κλειστές προς τους πολίτες. Νυχτερινά κέντρα που κατασκευάστηκαν, λουνα πάρκ, πίστες go kart αποκόψαν τους πολίτες από την θάλασσα. Οι επιχειρηματίες μαζί με τα κέντρα καταλαμβάνουν και την θάλασσα.

Ο Δήμαρχος του Ελληνικού ύστερα από μία απεργία πείνας που ξεκίνησε στις 18 Μαΐου του 2007 και έληξε στις 10 Ιουνίου 2007 απομακρύνθηκαν τα κιγκλιδώματα και κατάφερε να κερδίσει την ελεύθερη πρόσβαση των πολιτών στην θάλασσα.

Στις εγκαταστάσεις του πρώην αεροδρομίου του Ελληνικού θα κατασκευασθεί το Μητροπολιτικό Πάρκο. Ένας χώρος κατάλληλος για περίπατο, ψυχαγωγία, μικρών και μεγάλων, κάτι το οποίο λείπει από την πόλη μας.

Βιβλιογραφία για το θαλάσσιο μέτωπο της Αθήνας

- (2006) αφιέρωμα «Ολυμπιακά κουφάρια» περιοδικό **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ** Συλλόγου Αρχιτεκτόνων τεύχος 59, Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2006, σελ. 50-86
- (2003), αφιέρωμα «Αθήνα +- 2004) **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ**, τεύχος 39/2003 σελ. 49-80
- (2001), αφιέρωμα «Ελληνικό» **ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ**, τεύχος 28, Ιούλιος-Αύγουστος 2001, σελ. 77-105
- Εγκυκλοπαίδεια **νέα Δομή** «Ολυμπιακοί αγώνες» σελίδα 251-254
- Παταργιάς Π. (2001), «Ή Αθήνα ανακτά και πάλι το θαλάσσιο μέτωπό της με την αξιοποίηση του Φαληρικού όρμου εν όψει της Ολυμπιάδας του 2004» **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΕ**, τεύχος 2137, 5 Φεβρουαρίου 2001, σελ. 101-103
- (1997) αφιέρωμα «Αθήνα 2004» **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΕ**, τεύχος 1973, 6 Οκτωβρίου 1997
- (2004), αφιέρωμα «Ολυμπιακοί Αγώνες και Τεχνικός Κόσμος», **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΕ**, τεύχος 2306, 2 Αυγούστου 2004
- (1998), αφιέρωμα «Το αεροδρόμιο Ελληνικού ως μητροπολιτικό πάρκο πρασίνου, αναψυχής και πολιτισμού» **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΕ**, Τεύχος 2018, 14 Σεπτεμβρίου 1998, σελ. 8-32 και τεύχος 2019, 21 Σεπτεμβρίου 1998, σελ. 22-86
- Κουμουνδούρος Π. (2004) « Χρειάζεται η Αθήνα οξυγόνο; Πού και για ποιον η περίπτωση του πρώην αεροδρομίου Ελληνικού» **ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΤΕΕ**, τεύχος 2286, 8 Μαρτίου 2004, σελ. 63-64
- Καλλιθέα «Προσφυγή του δήμου στο ΣτΕ για το άνοιγμα στον αιγιαλό» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 30 Ιουλίου 2006 σελίδα 21
- ΛΙΑΛΙΟΥ Γ. «Κρανίου τόπος έγινε η «αυλή» του ΣΕΦ» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 9 Ιουλίου 2006 σελίδα 32
- ΕΛΑΦΡΟΥ Γ. «Κλειστή ζώνη η ολυμπιακή παραλία» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 30 Ιουλίου 2006 σελίδα 20
- ΘΕΟΔΩΡΑΤΟΣ Μ. «Έναντι 3,5 εκατ. Ευρώ η παραχώρηση του κανόε καγιάκ» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 3 Ιανουαρίου 2007 σελίδα 7

- ΚΑΡΑΛΗΣ Σ «Πράσινο και όχι γήπεδα στον όρμο του Φαλήρου.» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 2 Δεκεμβρίου 2006 σελίδα 7.
- ΛΙΑΛΟΣ Γ. «Επισφράγιση συνεργασίας για τον παλιό υπόδρομο» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 18 Ιανουαρίου 2007 σελίδα 15
- «Ολυμπιακά Ακίνητα: «Πράσινο φως» στην αξιοποίηση του παλαιού Ιπποδρόμου» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 7 Φεβρουαρίου 2007 σελίδα 27.
- «Παραχώρηση του Μπιτς Βόλεϊ» **ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ** 26 Ιουνίου 2007 σελίδα 26
- «Ανάπλαση με... τσαντίρια» **Metropolis** 18 Ιανουαρίου 2007 σελίδα 2
- **Παλιό Φάληρο** «Όψεις της ιστορίας της πόλης και του Δήμου»
- «Γνωρίζω τον τόπο μου μέσα από τα περιβαλλοντικά μονοπάτια Άλιμος» Κατερίνα Δήμου, Αχιλλέας Μανδρίκας, Ιωάννα Μικρογιαννάκη.
- Ιστορικά του Μοσχάτου Στέλιος Ντάντης
- [http:// www.Olympic.properties.gr/default_gr.asp](http://www.Olympic.properties.gr/default_gr.asp)
- [http:// www.eliniko.gr](http://www.eliniko.gr)
- [http:// www.kallithea.gr](http://www.kallithea.gr)
- [http:// www.el.wikipedia.org/wiki/Αεροδρόμιο](http://www.el.wikipedia.org/wiki/Αεροδρόμιο)
- [http:// www.stadia.gr](http://www.stadia.gr)
- [http:// www.el.wikipedia.org/wiki/Μητροπολιτικό_Πάρκο_Ελληνικού](http://www.el.wikipedia.org/wiki/Μητροπολιτικό_Πάρκο_Ελληνικού)
- [http:// www.tramsa.gr](http://www.tramsa.gr)
- <http://www.minenv.gr/download/2007-08-02.synentefksu.tyroy.parko.ellinikou..doc>

Βασικό νομοθετικό πλαίσιο Ολυμπιακών Αγώνων (έργων)

Νόμος 2947/2001 ΦΕΚ 228^A 9 Οκτ. 2001

Νόμος 2730/1999 ΦΕΚ 130^A

Νόμος 2741/1999 ΦΕΚ 199^A

Νόμος 2833/2000 ΦΕΚ 150^A

Νόμος 2882/2001 ΦΕΚ 17^A

Νόμος 3342/2005 ΦΕΚ 131^A 6 Ιουνίου 2005 «Βιώσιμη ανάπτυξη και κοινωνική αξιοποίηση των ολυμπιακών εγκαταστάσεων, αδειοδότηση, χρήσεις, λειτουργίες τους. Διάρθρωση, οργάνωση και λειτουργία Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακής αξιοποίησης»

